

Fundació Museu Picasso de Barcelona

Memòria
2019

Índex

5	Introducció
9	Òrgans de govern i organigrama de gestió
11	Objectius Estratègics marcats al Pla de Treball de la Direcció
13	Exposicions
	Exposicions al Museu Picasso
	Col·laboracions amb altres museus del món
23	La Col·lecció
	Adquisicions, donacions, dipòsits a altres institucions i dipòsits temporals d'altres institucions
	Restauració i conservació preventiva
	Projectes de recerca i biblioteca
33	Els palaus
35	Les publicacions
39	Programa educatiu i activitats
41	Comunicació. Impacte als mitjans de comunicació convencionals i xarxes socials, campanyes, etc.
45	Gestió de públics
49	Gestió administrativa, convenis de col·laboració, recursos humans
51	Informació financera
53	El 2019 en imatges
59	<i>Feedback Time</i>
61	I per al 2020...
63	Annexos de dades
	Préstecs de la Fundació Museu Picasso de Barcelona 2019
	Dades financeres
	Dades sobre visitants
	Revista de premsa
	Dades d'altres xarxes socials

134 obres prestades

1.072.887 visitants

Impuls significatiu
a la rehabilitació dels palaus

Restauració de dues peces clau

«La maleta de Picasso»,
nou recurs educatiu

22.406 estudiants

Nova interfície
“El Museu Picasso, 50 anys a Barcelona”

48 tallers gratuïts al
Barcelona Dibuixa

L'any 2019 en titulars

Introducció

El Museu Picasso de Barcelona és el centre de referència per al coneixement dels anys de formació de Pablo Picasso. El geni del jove artista es revela a través de les 4.251 obres que componen la col·lecció permanent. Inaugurat el 1963, revela també el seu lligam amb la ciutat de Barcelona: un vincle estret i inseparable forjat en la seva adolescència i joventut, i que es va perllongar fins a la seva mort.

La col·lecció del museu és molt completa pel que fa al treball dels anys de formació en la vida de l'artista; és pràcticament exhaustiva fins a l'època blava. Acull també una important representació d'obres de 1917, i la sèrie de *Las Meninas* (1957), així com una completa col·lecció de gravats. El Museu Picasso ocupa cinc grans casals o palaus del carrer de Montcada, que daten dels segles XIII-XIV, amb remodelacions importants al llarg del temps, les més destacades durant el segle XVIII.

La Fundació Museu Picasso de Barcelona és l'entitat publicoprivada sense ànim de lucre que des de l'1 de gener de 2014 gestiona el patrimoni i els recursos del Museu Picasso, que són propietat de l'Ajuntament de Barcelona. La Fundació és una iniciativa impulsada per l'Institut de Cultura de Barcelona i creada per l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Barcelona Cultura.

La memòria de l'any 2019 evidencia, una vegada més, la vitalitat del museu a l'hora de donar a conèixer l'obra de l'artista des de perspectives diferents i sempre innovadores. La figura de Picasso és inesgotable i la mirada calidoscòpica que volem oferir des del museu brinda l'oportunitat d'explorar-lo amb escreix, ja sigui a través d'exposicions temporals, de noves activitats educatives i de publicacions que recullen la investigació d'experts. Com a institució viva que és, el contacte amb altres museus del món és cabdal i es fa efectiva a través de col·laboracions que van més enllà de l'intercanvi d'obra.

Així mateix, a la memòria consignem dades completes sobre el públic que visita el museu i el ressò d'aquest en els mitjans de comunicació i xarxes socials. En aquest sentit, val a dir que la presència del museu guanya cada vegada més protagonisme.

El creixement de l'espai del museu i la millora dels serveis als visitants van lligats a la intervenció sobre els palaus on s'ubica. Durant aquest 2019, s'ha donat un gran impuls als projectes de rehabilitació, pas previ abans de les actuacions de 2020 que han de permetre redactar el pla director de l'edifici i la rehabilitació de la façana principal.

Aquest any 2019, l'obra *Arlequí* -retrat del ballari i coreògraf Léonide Massine pintada l'any 1917 a Barcelona- ha estat protagonista. El museu ha celebrat el centenari de la donació que Picasso va fer a la ciutat el 1919 i cal destacar que aquesta peça va ser la primera obra de l'artista que va entrar a formar part del fons dels museus de Barcelona. Del 14 al 19 de maig de 2019 l'*Arlequí*, junt amb altres personatges de la *Commedia dell'arte*, va atraure més de 2.600 visitants per gaudir de les actuacions i tallers proposats.

L'any 2019 marca també una fita pel que fa a restauracions i adequacions de conservació preventiva de dues peces clau del museu: *Ciència i Caritat* (1897) i *Primera Comunió* (1896). Hem seguit endavant amb projectes molt importants, com el que fa un estudi sistemàtic de la grafia de Picasso –imprescindible per a la futura catalogació de la col·lecció de dibuix- i el que realitzem amb el Pola Museum of Art de Japó, amb el que podem aprofundir en el coneixement de la nostra col·lecció i obrir noves línies de recerca.

«L'art és la mentida que ens permet comprendre la veritat».

Pablo Ruiz Picasso

Palau Berenguer d'Aguilar, Museu Picasso, Barcelona, 2009

Òrgans de govern i funcions

Patronat

(Inscrit actualment al registre d'entitats amb el núm. 2781)

Presidenta	L'alcaldeessa de Barcelona, Ada Colau Ballano
Vicepresident primer	Joan Subirats i Humet, Comissionat de Cultura
Vicepresident segon	Joan Oliveras Bagués
Vocals	Isabel Balliu Badia Lourdes Cirlot Valenzuela Marta Clari i Padrós Joan Gaspar Farreras Anna Gener Surrall Llucià Homs i Capdevila Lluís Jou Mirabent Francesc Xavier Marcè Carol Mònica Mateos Guerrero Genís Roca Verard Claude Ruiz Picasso Santi de Torres Sanahuja Carlos Vicente Guitart Xavier Vilató Ruiz Vicenç Villatoro Lamolla José Francisco Yvars Castelló
Secretari no patró	Secretari de l'Ajuntament de Barcelona: Jordi Cases Pallarés

Comissió executiva

President	Joan Subirats i Humet, Comissionat de Cultura
Vocals	Joan Oliveras Bagués Lluís Jou Mirabent Marta Clari i Padrós

Direcció i Gerència

Direcció	Emmanuel Guigon
Gerència	Maria Vilasó

Objectius Estratègics proposats pel director del Museu Picasso

Durant l'any 2019, la Fundació Museu Picasso de Barcelona ha seguit treballant per assolir els objectius estratègics proposats per Emmanuel Guigon en assumir la direcció de la institució l'any 2016. Aquest marc contribueix a avançar cap a un millor posicionament entre les institucions museístiques de primera línia a nivell mundial, alhora que el fa progressar en la seva connexió amb el món del col·leccionisme d'art i el públic en general.

1. Ser un centre internacional de referència per a l'estudi i investigació entorn de la figura de Picasso.
2. Integrar el públic al cor de la vida del Museu Picasso.
3. Preservar i millorar el llegat de Picasso.
4. Introduir la contemporaneïtat al museu, sempre al voltant de la figura de Picasso i de la seva importància, tant en el seu moment com en la posterioritat.
5. Potenciar la presència local i internacional del Museu Picasso de Barcelona.
6. Preservar i posar en valor els palaus que acullen l'obra de Picasso.
7. Consolidar l'equip humà de la Fundació.

Exposicions

El projecte científic i cultural del Museu Picasso de Barcelona enllaça directament amb una política de públics destinada a fomentar la participació i crear lligam amb els visitants, sense deixar de banda el camp de la investigació i la difusió. Tal com s'ha fet en els darrers anys, el programa d'exposicions presenta dues exposicions anuals, a més de les coproduccions i itineràncies en les quals participa activament.

Exposicions al Museu Picasso

Durant l'any 2019 s'han clausurat tres exposicions temporals inaugurades durant l'any anterior. Són les següents:

Picasso descobreix París

21 de setembre de 2018 fins al 20 de gener de 2019

Comissariada per Malén Gual, conservadora de pintura, dibuix, escultura i ceràmica del Museu. L'exposició ha possibilitat un intercanvi d'obres amb el Museu d'Orsay de París en motiu de l'exposició *Picasso Bleu et rose*. La proposta ha permès copsar l'impacte que el jove Picasso va experimentar en els seus dos primers viatges a París, quan va entrar en contacte amb obres de Cézanne, Degas, Gauguin i Toulouse-Lautrec, entre altres.

Sabartés per Picasso per Sabartés

23 de novembre de 2018 fins al 31 de març de 2019

Comissariada per Margarida Cortadella, de la biblioteca del Centre de Recerca i Coneixement. L'exposició proposa una nova mirada a la trajectòria artística de Pablo Picasso des de la perspectiva del seu amic, secretari personal i fundador del Museu Picasso, Jaume Sabartés (Barcelona, 1881-París, 1968). Els més de 700 documents presentats veuen la llum pública per primera vegada, després de cinquanta anys de la mort de Jaume Sabartés. L'exposició s'ha creat sota la voluntat d'esdevenir un punt de partida que possibiliti futures recerques al voltant de la figura de Pablo Picasso.

Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili. Treball i amistat

23 de novembre de 2018 fins al 31 de març de 2019

Comissariada per Claustre Rafart, conservadora del Museu. La mostra presenta el fons d'Anna Maria Torra i Gustau Gili Esteve, adquirit pel Museu l'any 2014, a més d'una important selecció del fons documental procedent de la donació editorial Gustavo Gili, del mateix any.

L'Arlequí

Una de les efemèrides del 2019 ha estat el centenari de la donació de l'obra *Arlequí*, encarnat pel ballarí i coreògraf Léonide Massine, pintat l'any 1917 a Barcelona. Com a reconeixement a la ciutat comtal, Pablo Picasso va donar la pintura l'any 1919, un fet que permetria ampliar la perspectiva de les col·leccions cap a una visió més internacional. La celebració del centenari de la donació s'ha acompanyat d'un programa d'activitats relacionades amb la *Commedia dell'Arte* (el 14 al 19 de maig) i l'edició d'una petita publicació.

Museu Picasso, Barcelona, 2019

Picasso, la mirada del fotògraf

7 de juny al 24 de setembre de 2019

L'estiu de 2019 s'ha presentat l'exposició *Picasso, la mirada del fotògraf*, comissariada per Violeta Andrés, responsable del fons fotogràfic i la digitalització del Musée National Picasso-París.

Es tracta d'una selecció dels materials fotogràfics del fons del Musée National Picasso de París han estat el testimoni de la complexa relació de l'artista amb la representació fotogràfica. Tal com va escriure el seu amic Man Ray a la revista *Cahiers d'art*, l'any 1937, Picasso va mantenir una relació molt fructífera i complexa amb la càmera que es va poder analitzar a partir de l'any 1992 quan els seus hereus van donar una part de l'arxiu fotogràfic del pintor a l'Estat francès. Després de molts anys d'organització d'aquest material, hem pogut gaudir d'un valuós llegat immortalitzat per artistes com Brassai, René Burri, Robert Capa, Henri Cartier-Bresson, Robert Doisneau, David Douglas Duncan, Herbert List, Dora Maar, Man Ray, Arnold Newman o Edward Quinn.

Una de les novetats de l'exposició ha estat descobrir fotografies inèdites com les de Leopoldo Pomés, així com l'única representació del taller mític de Picasso -Le Bateau-Lavoir- a l'aquarel·la del seu amic català Enric Casanovas, i també el conjunt de fotografies que Pablo Picasso va fer l'any 1909 a Horta de Sant Joan.

Picasso, Vistes del poble d'Horta de Sant Joan, 1909.

Musée national Picasso-Paris.
RMN Grand Palais / image
RMN-GP

Picasso, *Muntanya de Santa Bàrbara*, Horta de Sant Joan, juny 1898 - gener 1899

Museu Picasso, Barcelona.
Fotografia de Gasull Foto-
grafia

En el nom del pare

7 de juny al 24 de setembre de 2019

Durant tot l'estiu, la col·lecció permanent va dialogar amb l'exposició d'art contemporani *En el nom del pare*, comissariada per Rosa Martínez. Obres d'artistes com Aurora Carbonell, Cristina Lucas, Daniel G. Andújar, Elo Vega i Rogelio López Cuenca, Eulàlia Valldosera, Família Morente, Miquel Barceló, Pilar Albarracín, Santiago Sierra i Tania Berta Judith. Amb motiu d'aquesta exposició, Aurora Carbonell, juntament amb la família Morente, van presentar la *performance Compases, silencios y libertad*, una lectura de la sèrie de *Las Meninas* que es va conceptualitzar en un vídeo, exposat durant la mostra a les sales del Museu.

Família Morente, *Compases, silencios y libertad. Performance para Las Meninas de Picasso*, Museu Picasso, Barcelona, 27 de maig del 2019

Cortesía de l'artista. Museu Picasso, Barcelona / Sílvia Poch.

Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim

8 de novembre de 2019 al 15 de març de 2020

Durant la tardor-hivern del 2019 s'ha presentat una nova exposició que dialoga sobre la relació de Pablo Picasso i la poesia: **Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim**, comissariada per Emmanuel Guigon i Malén Gual. Tot un testimoni de l'amistat de Picasso amb el poeta Paul Eluard. L'exposició presenta un recorregut temàtic i cronològic a través de quatre àmbits. El primer se centra en la Guerra Civil espanyola; el segon, en l'amistat i les vacances conjuntes; el tercer, en la Segona Guerra Mundial, i el quart, en la postguerra i els congressos de la pau.

Picasso poeta

8 de novembre de 2019 a l'1 de març de 2020

També a la tardor, coincidint amb *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*, es va presentar **Picasso poeta**, comissariada per Emmanuel Guigon, Marie-Laure Bernadac, Claustre Rafart i Androula Michael. Una proposta que explora la vessant poètica i creativa de l'artista i que ens deixa frases com aquesta: «Si fos xinès, no seria pintor sinó escriptor, escriuria les meves pintures».

Exposició *Picasso poeta*. Museu Picasso, Barcelona, 2019 / Miquel Coll

A partir de l'exposició de *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* s'ha organitzat una **lectura a micro obert del poema «Liberté»**, durant 12 hores en diversos idiomes. L'acte va comptar amb l'adhesió de diferents personalitats del món cultural així com públic en general, sumant gairebé 140 lectures del poema d'Eluard.

Lectura contínua del poema «Liberté!» de Paul Eluard - 2

121 visualitzacions • 13 de des. 2019

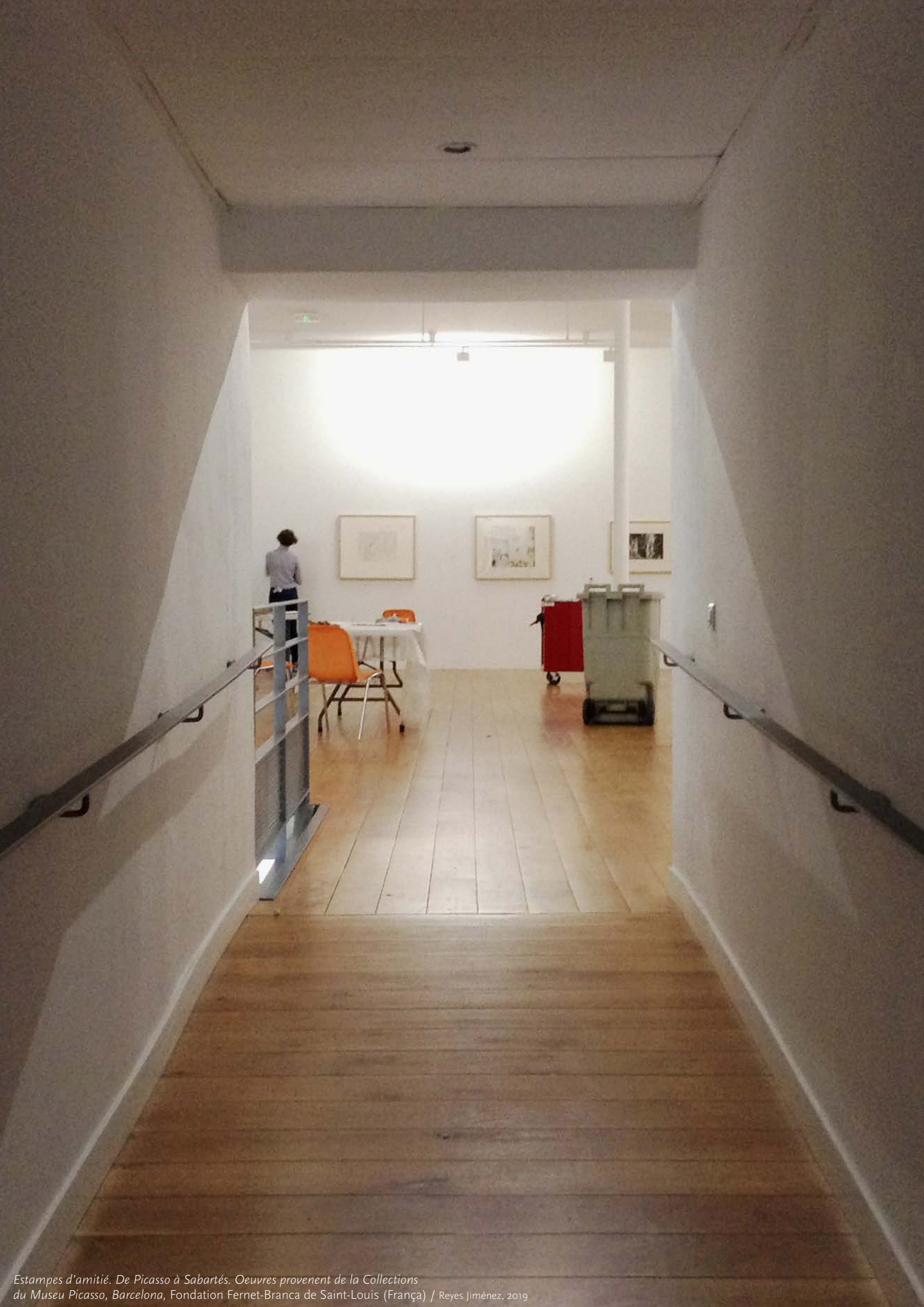
2 0 COMPARTEIX DESA ...

 Museu Picasso de Barcelona
1,44m subscriptors

SUBSCRIU-ME

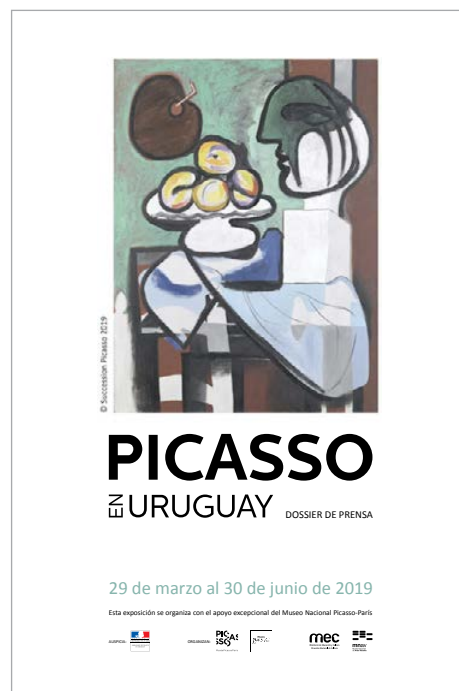
Una de les icones mundials del cant a la llibertat, el poema «Liberté», fou escrit durant la Segona Guerra Mundial i se'n van repartir milers de còpies des d'avions aliats durant l'ocupació alemanya a França. Ha estat traduït a més de 25 idiomes i musicat i declamat per infinitat de persones.

MOSTRAR MÉS

Col·laboracions amb altres museus del món

El programa expositiu *Hors les Murs* ha tingut durant l'any 2019 una oferta expositiva força completa: *Picasso en Uruguay* al Museu Nacional de Artes Visuales de Montevideo (del 29 de març al 30 de juny de 2019), que mostrava la relació entre Picasso i Joaquín Torres-García; l'exposició *Estampes d'amitié. De Picasso à Sabartés. Oeuvres provenant de la Collections du Museu Picasso, Barcelona*, una mostra que la Fondation Fernet-Branca de Saint-Louis (França) va llogar al Museu Picasso i que es va exposar del 26 de maig al 15 de setembre de 2019, amb el comissariat de Claustre Rafart i Margarida Cortadella.

**Durant l'any 2019, el Museu Picasso
ha prestat un total de 134 obres,
39 fotografies i 7 documents.**

Pel que fa a la política de **préstecs**, cal ressenyar que durant l'any 2019, el Museu Picasso ha prestat un total de 134 obres, 39 fotografies i 7 documents. Per països, França destaca amb 102 obres prestades, seguida de l'Estat espanyol amb 17, Japó amb 9, Uruguai amb 3, Suïssa amb 2 i Itàlia amb 1. Pel que fa al préstec de fotografies, se n'han prestat 35 a l'Estat espanyol i 4 a Suïssa. Els documents, publicacions i cartells en préstec durant 2019 han estat: Espanya, 2; Uruguai, 3; i Suïssa, 2.

Veure annexos de dades, p. 63.

La col·lecció

La col·lecció del Museu Picasso de Barcelona s'articula entorn de les obres de joventut de Pablo Picasso, un fons que s'amplia d'any en any i que esdevé la clau per articular l'oferta expositiva i les propostes educatives. Actualment, la col·lecció està formada per **4.957 obres** entre les quals trobem documentació gràfica, dibuix, escultura, ceràmica i pintura.

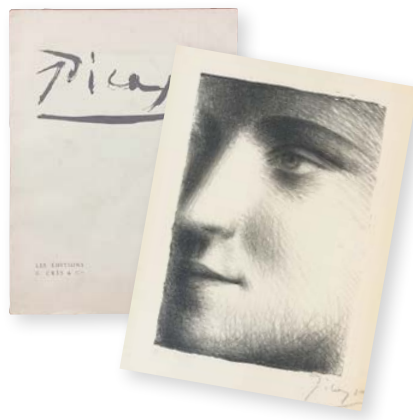
Pablo Picasso és un artista de renom internacional que desperta un profund interès en públics molt diversos i variats, per aquest motiu el Museu rep peticions de préstecs d'obres des d'institucions de tot el món. Les estrictes condicions de conservació i els requeriments de transport de les peces no sempre permeten accedir a totes les peticions rebudes. Un cop aprovat el préstec, l'equip del museu s'encarrega del seguiment de les obres i la gestió de noves peticions.

Durant l'any 2019, s'han realitzat un total de 134 préstecs d'obres, 39 fotografies i 7 documents/publicacions/cartells que han viatjat a llocs tant diversos com França, Japó, Itàlia o Uruguai, entre d'altres.

Dels 4 dipòsits temporals realitzats el 2019, tres d'ells corresponen a la renovació de les peces obres cedides l'octubre de l'any 2018 en motiu de la presentació de les noves sales d'Art Modern del Museu Nacional d'Art de Catalunya. I l'últim d'ells, que va retornar al Museu Picasso de Barcelona al setembre del 2019, va ser cedit al Museu de Sant Cugat del Vallès durant el període de la reforma museogràfica de la col·lecció permanent.

Adquisicions, donacions, dipòsits a altres institucions i dipòsits temporals d'altres institucions

Durant el 2019 s'ha incorporat un llibre il·lustrat per Pablo Picasso que no es trobava a la col·lecció d'obra gràfica del Museu. Es tracta del llibre d'André Level, *Picasso*, publicat a París, per l'editorial G. Crès & Cie., l'any 1928 (Cramer, n°16; Geiser/Baer, n°243). L'exemplar adquirit (núm. 106) és un dels cent-vingt llibres d'aquesta edició de bibliofília que compten amb una litografia original de Picasso. Publicada en frontispici, aquesta obra porta el títol *Visage*, i està impresa damunt de paper, numerada i signada per l'artista. L'obra és un dels primers retrats que Pablo Picasso va fer de Marie-Thérèse Walter, a qui va conèixer l'any 1927. El llibre conté, a més, vuitanta reproduccions d'obres de Picasso.

El Museu Cau Ferrat de Sitges va prestar temporalment al Museu Picasso de Barcelona les obres: *Cementiri de Montmartre* de Santiago Rusiñol (París, 1891, oli sobre tela) i *Nu amb guitarra* de Ramon Casas (1894, oli sobre tela). Ambdues obres van ser exposades a la Sala 4 entre l'1 de juliol i el 7 d'octubre de 2019 formant part de l'exposició *Realisme(s) a Catalunya, 1917-1936. Del Picasso clàssic al Dalí surrealista*.

La col·laboració de la Fundació Museu Picasso de Barcelona amb altres institucions museístiques s'ha concretat en els següents dipòsits: el tapís *Natura morta sota el llum* (Sant Cugat del Vallès, 1965) de Pablo Picasso ha estat cedit entre octubre de 2013 i setembre de 2019 al Museu del Tapís Contemporani de Sant Cugat del Vallès; els olis *Acadèmia* (Barcelona, 1896-1897), *Autoretrat* (Barcelona, 1896), de Picasso, i còpia parcial d'*Estudi* d'Arcadi Mas i Fontdevila (Barcelona, 1895-1896) han estat cedits al Museu Nacional d'Art de Catalunya per tal de ser mostrats en la presentació de les noves sales d'Art Modern.

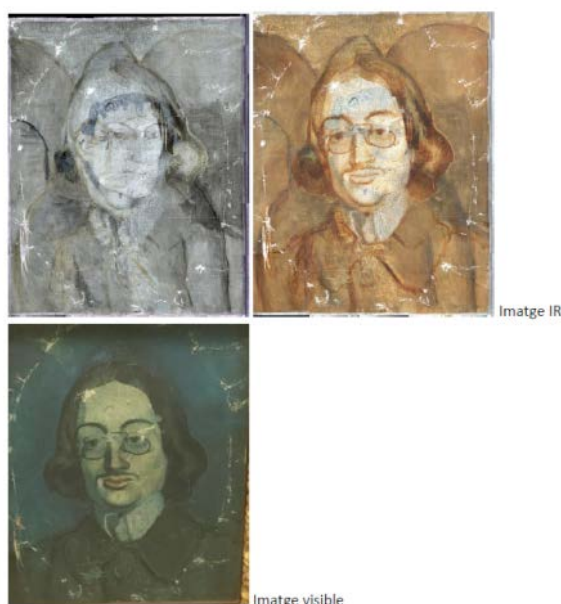
Restauració i conservació preventiva

El Museu Picasso, ha tancat aquest 2019 amb les restauracions i adequacions de conservació preventiva de dues peces clau per a la col·lecció del Museu que resulten testimonis únics dels inicis artístics de Pablo Picasso:

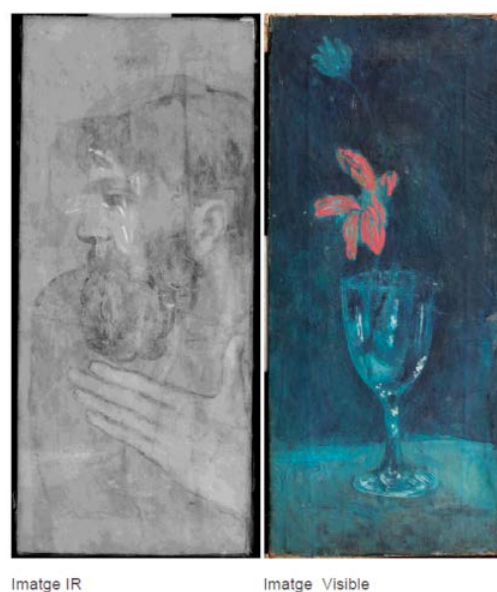
- *Ciència i Caritat*, pintada l'any 1897, amb la instal·lació d'un marc climàtic, gràcies a la col·laboració de l'hotel The Serras, que disposa d'un sensor electrònic que registra els paràmetres d'humitat de l'obra a temps real mitjançant una connexió exterior
- *Primera Comunió*, pintada l'any 1896, que amb l'actuació efectuada ha recuperat la unitat de la capa pictòrica molt desvirtuada i ha permès estabilitzar la tela, així com el marc original obsequi de Xavier Vilató.

Paral·lelament, s'han continuat en treballs endegats l'any anterior. Un dels més importants és el **Projecte Grafologia**, un procés d'estudi sistemàtic de la grafia de Picasso que resultarà imprescindible per a la futura catalogació de la col·lecció de dibuix.

Per altra banda, durant el 2019 s'ha seguit col·laborant en el **projecte de recerca en col·laboració amb el Pola Museum of Art del Japó**, després de la presentació realitzada al simposi de "Al voltant de Picasso: Aproximació a la relació entre materials i mecanismes de degradació", l'any 2018. Aquesta col·laboració institucional s'ha mantingut activa al llarg del temps: la primera acció va ser la presentació conjunta d'una ponència al simposi "Al voltant de Picasso" i més tard, amb la incorporació d'un tècnic de la National Gallery de Washington vam poder obtenir unes magnífiques imatges i obrir noves línies de recerca. Gràcies a dues col·laboracions fruit d'acords de recerca conjunta, el Museu Picasso ha portat a terme els **Estudis Mitjançant Reflectografia IR**.

1. John Delaney de la National Gallery of Art Wasington va realitzar les imatges de l'estudi de *Retrat de Sabartés* (MPB 70.491) i *Natura morta* (MPB 4.273). L'estudi forma part del projecte conjunt amb el **Pola Museum**, però a la vegada ha permès conèixer millor la nostra col·lecció i fer relacions amb altres obres contemporànies com ara *La dona de la còfia* (MPB 112.750).

2. Marcello Picollo i Lorenzo Stefanni del **Istituto di Fisica Applicata "Nello Carrara"** de Florència es van desplaçar amb els seus equips durant una setmana del mes de setembre. Entre les obres estudiades està la *Copa Blava* (MPB 110.009).

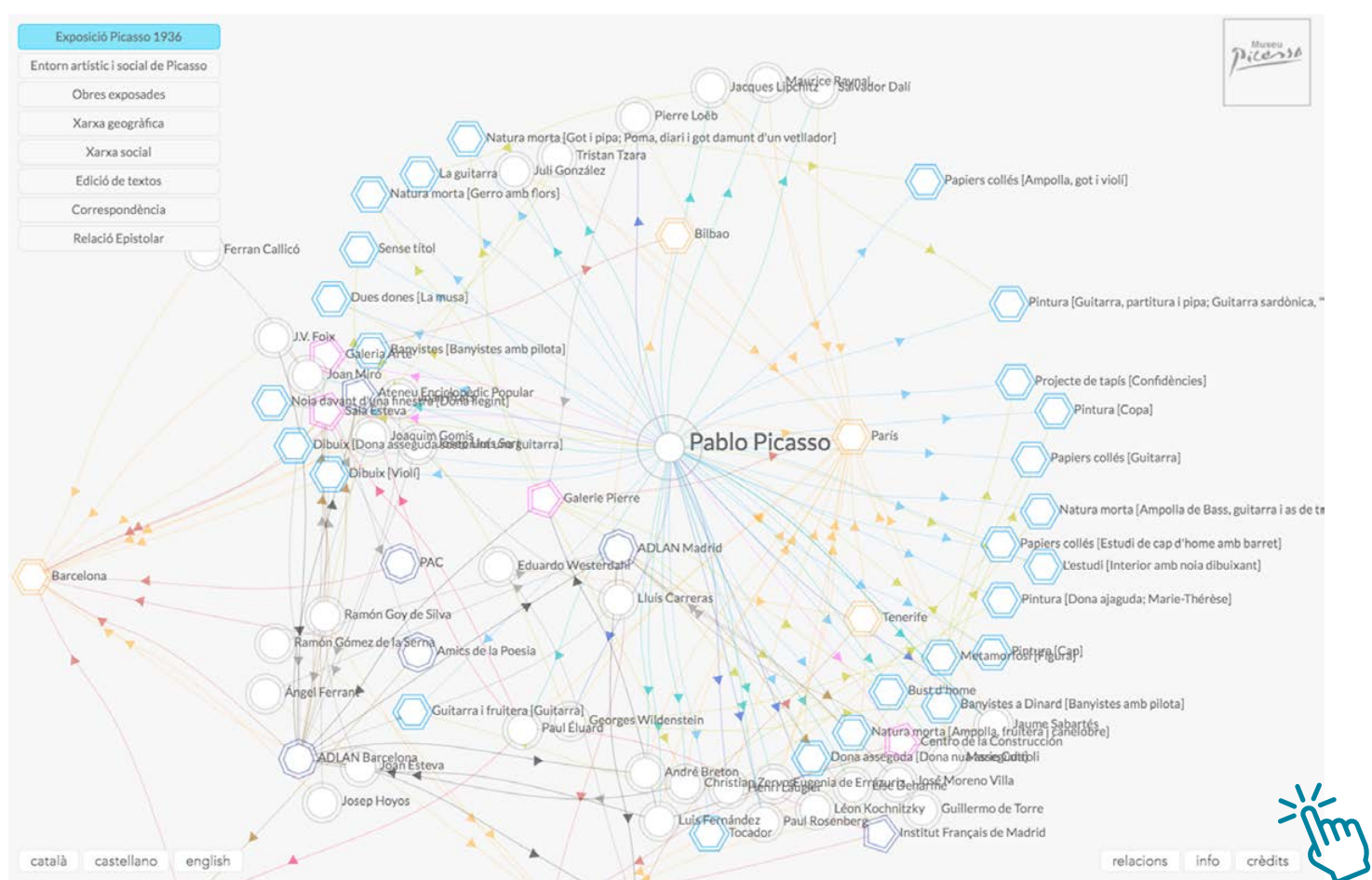

No în amfiteatru, în liceu, se în
explorăm entic la, reflexionează într-o
relație, una în care se în - buli,
Ben ce în - academice primare
un rept - și, el Alun (Pisno
- Vociu

Projectes de recerca i biblioteca

El Centre de Coneixement i Recerca és l'espai dedicat a l'estudi i la recerca sobre Pablo Picasso i el seu context artístic i social. Amb la idea de valorar la documentació en els processos artístics i històrics, es realitzen els treballs de conservació de la col·lecció documental d'art del Museu i es vehicula i fomenta la recerca. La col·lecció documental s'ha incrementat per compra, donació o intercanvi en 210 documents bibliogràfics i 1a fotografia.

Pel que fa a les tasques diàries d'organització, enguany s'han catalogat prop de 183 nous registres bibliogràfics, s'ha iniciat el treball amb l'Arxiu Brigitte Baer amb la identificació de tota la documentació i s'han digitalitzat 1.661 documents de les diferents col·leccions documentals que es conserven.

<http://museupicassobcn.org/ontologia/>

Ontologia “Exposició Picasso 1936”

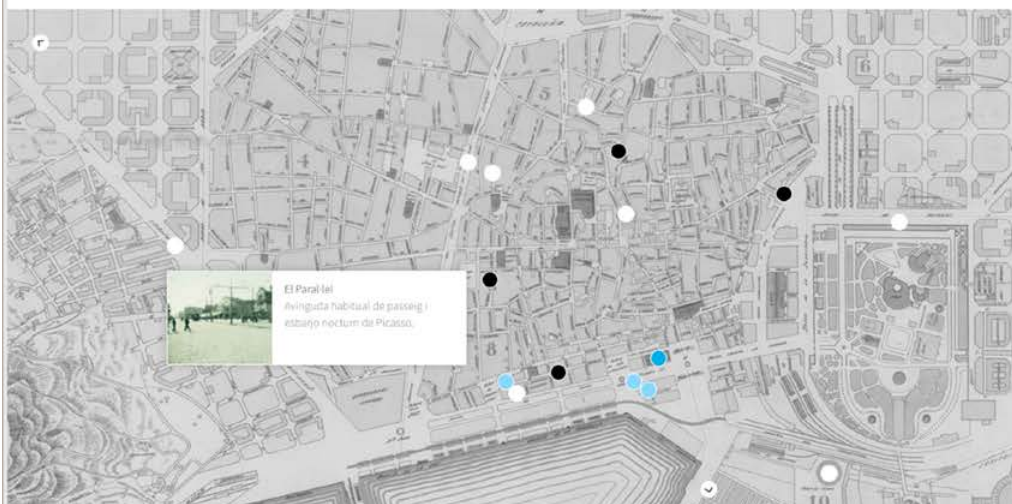
En matèria d'instruments d'accés i coneixement, s'ha desenvolupat i publicat al **web l'ontologia “Exposició Picasso 1936”**. Aquesta eina semàntica s'ha construït amb la intenció de conceptualitzar la significació de la mostra d'obres de Picasso que es va poder veure el 1936, i d'entendre la relació de l'artista amb Barcelona i amb Espanya.

→ L'estada de Picasso a Barcelona

Malagueny de naixement, el 1895 Picasso, amb només catorze anys, arribava a Barcelona amb la família, i hi va viure fins al 1904. Aquests nou anys van ser els anys de formació acadèmica, d'eclosió de l'adolescència i de formació del seu caràcter, i el primer graó en la seva ascensió artística en una Barcelona immersa en un dens món intel·lectual, marc d'apassionades lluites ideològiques i socials. L'artista va fer vida a la Barcelona vella, al barri de la Ribera i als seus voltants. Durant aquells anys, Picasso va crear un cercle artístic i d'amistats que mantindria per sempre i que el vinculava definitivament a la ciutat.

Josep Carandell descriu el Picasso d'aquell temps amb les paraules següents:

"Tot ho veu, tot ho mira, tot ho capta, tot li serveix de primera matèria per a les obres."

● Domicilis

Passeig d'Isabel II, 4
Carrer de Cristina (avui de la Reina Cristina), 3
Carrer de la Mercè, 3

● Acadèmies

Escola de Belles Arts de Llotja

● Vida social

Passeig de Colom
Els Quatre Gats
El Guayaba
Sala París
Edèn Concert
Plaça de toros les Arenes
El Torín
La Rambla
El Paral·lel
Parc de la Ciutadella
Barceloneta

● Tallers

Carrer de la Plata, 4
Carrer d'Escudellers Blancs, 2
Carrer de la Riera de Sant Joan, 17
Carrer Nou de la Rambla, 6
Carrer del Comerç, 28

El cercle artístic i d'amistats

Picasso es va integrar ben aviat als Quatre Gats, els cercle artístic freqüentat per Rusiñol, Casas, Nonell o Utrillo, amb els quals va congeniar. D'altra banda, també va fer molt bons amics que el van relacionar per sempre amb la ciutat, entre d'altres: Jaume Sabartés, Manuel Pallarès, Joan Vidal Ventosa, els germans Fernández de Soto, Sebastià Junyer-Vidal, Jacint i Ramon Reventós, Manolo Hugué o Carles Casagemas.

Galeria

► Els amics de Picasso a Barcelona

32 imatges

Jaume Sabartés (Barcelona, 1881 - París, 1968)

Manuel Pallarès (Horta de Sant Joan, 1876 - Barcelona, 1974)

Jacint Reventós (Barcelona, 1883-1968)

Ángel Fernández de Soto (Barcelona, 1882-1937)

<http://museupicassobcn.org/origens/>

El Museu Picasso, 50 anys a Barcelona. Els orígens

També en l'àmbit de l'accés i el coneixement i, fruit de la recerca feta a propòsit de la commemoració dels 50 anys del Museu, **s'ha construït la interfície “El Museu Picasso, 50 anys a Barcelona. Els orígens”**, que narra la gènesi del museu amb una nodrida combinació de textos i documents:

Projecte «Memòria oral Picasso». Claude Picasso, París, 2019
Museu Picasso, Barcelona i Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía

Memòria oral Picasso

Durant el 2019 s'ha continuat treballant en el **projecte “Memòria oral Picasso”**. L'objectiu d'aquest projecte és generar un arxiu de la memòria oral sobre Picasso mitjançant la creació d'un conjunt de fonts sonores (bàsicament entrevistes), a modus d'eina internacional de recerca i coneixement, que permetin recuperar les memòries individuals centrades en la pròpia experiència dels testimonis i establir noves narratives sobre l'artista. Juntament amb el MNCARS s'han editat les entrevistes a Roland Dumas i Claude Picasso, en concret el llarg de 2019 s'han realitzat els treballs de producció, post-producció, traducció, adaptació i subtitulació de les dues entrevistes.

Biblioteca

Servei presencial d'atenció especialitzada

El servei de biblioteca i documentació del Museu és un servei públic i gratuït. Durant el 2019 s'han atès de manera presencial 675 usuaris i el servei ha estat obert 231 dies. El servei d'atenció especialitzada consisteix, principalment, en oferir orientació i assessorament bibliogràfics, lliure accés als documents de la sala i servei de reprografia.

La tipologia d'usuaris és molt diversa: persones no especialitzades interessades en l'obra de Picasso, alumnes de batxillerat (TREC), professors universitaris, estudiants que realitzen el treball de final de grau o la tesi doctoral, conservadors d'altres museus, etc.

Servei virtual

Un altre dels serveis que es presta des de la biblioteca és el servei d'informació documental a distància. Durant el 2019 s'han atès 120 usuaris no presencials. Aquest servei consisteix en oferir assessorament bibliogràfic i documental per correu electrònic i/o en la tramesa de textos (articles, capítols o parts de llibres) o d'enllaços que donen accés a textos complets o a serveis digitals d'interès per als usuaris.

Servei intern

Els usuaris interns són els usuaris naturals del servei. Durant el 2019 s'han atès 693 consultes internes dels diferents departaments del Museu.

Estudiants en pràctiques

Durant els mesos de març a juny, l'estudiant Diego Buenaño ha estat treballant a la biblioteca, fent tasques de suport documental al director del Museu, en situació de pràctiques.

D'altra banda, la doctorant Àger P. Casanovas, de la Facultat de Filosofia de la UAB, ha estat treballant a la biblioteca fent tasques de col·laboració en la investigació.

Activitats de difusió

Durant el 2019 s'ha realitzat una visita especial d'introducció a la bibliografia i la documentació picassiana per a les 25 persones matriculades en el curs "Picasso", inscrit en el programa Gaudir UB, de l'Institut de Formació Contínua de la Universitat de Barcelona (8 de juliol).

Préstec interbibliotecari (PI)

Durant el 2019, el préstec institucional ha estat de 18 documents.

Els usuaris institucionals han estat: Ateneu Barcelonès, Museo Picasso Málaga, Universitat de Girona, CRAI de la Universitat de Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya, CRAI de la Universitat Pompeu Fabra, CRAI de la Universitat Rovira i Virgili.

Préstec de documents en exposicions temporals

Durant el 2019, la biblioteca ha col·laborat en diverses exposicions temporals de producció pròpia. Entre les exposicions de producció pròpia, destaquem pel volum de feina que ha implicat l'exposició *Estampes d'amitié: de Picasso a Sabartés*, comissariada per Claustre Rafart i Margarida Cortadella, amb la col·laboració de Reyes Jiménez. Aquesta mostra, organitzada amb fons propis del Museu Picasso de Barcelona, es va presentar a la Fondation Fernet-Branca (Saint Louis, França), del 26/05/2019 al 15/09/2019.

Destaquem també la participació en el catàleg i amb el préstec de documents, l'exposició *Picasso poeta*, del 6/11/2019 al 15/03/2020, comissariada per Marie-Laure Bernadac, Andròula Michael, Claustre Rafart i Emmanuel Guigon i coproduïda amb el Musée Picasso de París.

També s'ha col·laborat amb la documentació de l'exposició *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*, produïda pel Museu Picasso de Barcelona, i que es presentarà a Barcelona, del 6/11/2019 al 15/03/2020.

Pel que fa a les exposicions temporals organitzades per d'altres institucions s'ha col·laborat amb: *Picasso en Uruguay* (Montevideo, 29/03/2019 al 30/06/2019) i *Realisme(s) entre guerres a Catalunya, 1917-1936* (Museu Maricel, Sitges, 4/07/2019 al 13/10/2019; Museu de Valls, de l'11/11/2019 al 10/01/2020).

Adquisicions

Durant el 2019, s'han adquirit 170 documents (per compra, intercanvi de publicacions, servei d'arxiu fotogràfic i donatius institucionals).

La política d'adquisicions de la biblioteca és exhaustiva pel que fa a les novetats sobre Pablo Picasso. Pel que fa als documents descatalogats o antics (llibres, catàlegs d'exposicions monogràfiques o col·lectives, revistes, etc.) se segueix una política de cerca i adquisició en llibreries d'antiquària de Catalunya, Espanya i d'arreu del món, per tal d'aconseguir completar el fons documental actual.

Catàleg en línia

La biblioteca del Museu és membre del CCUC (Catàleg Col·lectiu de les Universitat de Catalunya). La catalogació es realitza al catàleg col·lectiu amb el SIGB Millenium i s'importa al catàleg local KOHA on s'adapta a l'especialització del nostre centre (principalment la llista d'autoritats i les matèries).

Aquest any s'ha contractat una bibliotecària-documentalista (empresa Nubilum) durant 3 mesos (de setembre a novembre) per fer tasques de catalogació tant a Millenium (Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes) com al catàleg local (KOHA).

S'han incorporat 183 nous registres catalogràfics.

La integració en el CCUC implica també la fusió de duplicats de la xarxa. Això representa una tasca setmanal de refosa de registres duplicats. Durant el 2019, això ha significat uns 100 registres corregits en el catàleg local.

Consultes catàleg on-line

No tenim dades disponibles de les visites al catàleg de la biblioteca a través del portal web del Museu.

Els palaus

El Museu ocupa cinc palauets medievals que s'han anat adquirint per part de l'Ajuntament de Barcelona en els darrers cinquanta anys: Aguilar, Castellet, Meca, Mauri i Finestres, que han estat objecte de diferents reformes.

Els equipaments museístics en general es troben davant el repte de gestionar la tensió entre els requeriments funcionals d'un museu i els requeriments respecte a les condicions de conservació de les col·leccions. En aquest cas, a més, s'hi afegeix la condició de disposar d'uns edificis patrimonials que no van ser construïts pel seu ús actual, i sobre els quals s'exigeix una especial protecció (catalogats com a Be Cultural d'Interès Nacional). Tot i les diferents reformes i adequacions que s'han anat fent al llarg dels anys, el correcte equilibri entre funcionalitat i preservació, així com l'adaptació als nous requeriments tecnològics i de serveis al públic, impliquen una necessària planificació respecte a les intervencions necessàries.

La intervenció sobre els palaus on s'ubica el museu ha rebut un impuls significatiu al llarg de l'any 2019. Concretament, s'ha procedit a la formalització del conveni amb BIMSA per a la redacció i execució dels projectes de rehabilitació. A continuació detallem les fases realitzades fins al moment:

- **Fase I.** Presa de dades i aixecament: s'ha realitzat un mapejat fotogràfic exhaustiu de totes les façanes dels patis interiors.
- **Fase II.** Identificació de materials i acabats: S'han realitzat cales i proves físiques per identificar els materials que componen tota la superfície de les façanes.: tipus de pedra, peces de ceràmica, encintat, arrebossats imitant pedra, arrebossat amb pintura, obertures tapiades.
- **Fase III.** Estudi Històric: S'ha actualitzat la informació històrica de què es disposava, actualitzant-la. Època Medieval (1260-1320/1320-1450); Època Moderna (mitjans s. XV- c. 1450 – i XVI), Època Barroca (s. XVII i XVIII) i Època Contemporània (anys 1960, 1963, 1983 i 1998)
- **Fase IV.** Detecció de patologies i afectacions: delimitació de les diferents patologies que afecten als diferents materials de les distintes èpoques. Bombament en els paraments de pedra, deficient adherència, fissures i esquerdes, afectacions a l'encintat, pèrdua de material i erosió, humitats i biocolonització, corrosió.
- **Fase V.** Proposta d'actuacions: definició de les intervencions concretes en cada patologia i cada tipologia de material: actuació en els paraments de pedra, els encintats, reparació de fissures, actuacions en balcons, en elements decoratius i escultòrics.

L'execució d'aquestes fases ha estat un pas previ i necessari abans de les actuacions de previstes per al 2020, quan es procedirà a la redacció del pla director de l'edifici i el de la rehabilitació de la façana principal. A més, cal dir que aquests treballs avancen conjuntament amb el disseny de la nova proposta de senyalística de l'edifici i la renovació de les taquilles.

Les publicacions

Des de la seva inauguració al març de 1963, l'objectiu principal de les publicacions del museu ha estat el de divulgar l'obra de Picasso i d'altres creadors i moviments vinculats a l'artista. S'han publicat més d'un centenar de catàlegs, monografies, assaigs, publicacions didàctiques, guies de la col·lecció i una sèrie de llibres infantils.

Es preveu posar a disposició de més públic les publicacions produïdes pel museu explorant noves vies de distribució i coedició, i tenint més presència en fires i esdeveniments editorials a Barcelona. El departament de Publicacions treballa amb proveïdors que vetllin per la reducció del seu impacte en el medi ambient i s'adhereix a les pràctiques de treball sostenible.

Durant l'any 2019 s'han posat a l'abast de la ciutadania les següents publicacions:

Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim

CAT | SPA | FR

Philippe Blanc, Nicole Boulestreau, Sylvie Gonzalez, Malén Gual, Stéphane Guégan, Emmanuel Guigon, Guillaume Ingert, Brigitte Léal, Manon Lecaplain, Johan Popelard, Juliette Pozzo, Georges Sebbag

Fundació Museu Picasso de Barcelona, novembre 2019
Disseny de Feriche Black Studio

232 p. | 240 il·l. | 21 x 27,5 cm | 39 €
ISBN: 978-84-120462-6-7 (CAT) | 978-84-120462-5-0 (SPA) |
978-84-120462-7-4 (FR)

Abecedari Picasso poeta

CAT | SPA | ENG | FR

Androula Michael, Alicia Navarro, Carlos Ferrer Barrera, Cécile Godefroy, Christine Piot, Claustre Rafart i Planas, Emmanuel Guigon, Francesc Cortès, Fabienne Douls, Gilbert Lascault, Georges Sebbag, Jean-Jacques Lebel, Jèssica Jaques, Johan Popelard, Jean-Paul Morel, Jeanne-Yvette Sudour, Laurence Bertrand-Dorléac, Lilie Fauriac, Margarida Cortadella, Mari Cruz Barón, Marc Guastavino, Marie-Laure Bernadac, Nanette Rißler-Pipka, Peter Read, Rafael Inglada, Serge Linarès, Victoria Combalía

Fundació Museu Picasso de Barcelona, novembre 2019
Disseny de Hermanos Berenguer

336 p. | 270 il·l. | 16,5 x 23,5 cm | 39 €
ISBN: 978-84-120462-2-9 (CAT) | 978-84-120462-1-2 (SPA) |
978-84-120462-3-6 (FR) | 978-84-120462-4-3 (ENG)

Picasso, la mirada del fotògraf | Picasso, le regard du photographe

CAT/FR | SPA/ENG

Emmanuel Guigon, Violeta Andrés, Anne de Mondenard, Malén Gual, Eduard Vallès, Guillaume Ingert, Laura Couvreur, Laurence Madeline

Fundació Museu Picasso de Barcelona | La Fábrica, juny 2019
Disseny de Paco Lacasta

248 p. | 270 il·l. | 21,5 x 28 cm | 36 €

ISBN: 978-84-948685-9-7 (CAT/FR) | 978-84-948685-8-0 (SPA/ENG) |

978-84-17769-16-1 (CAT/FR La Fábrica) | 978-84-17769-15-4 (SPA/ENG La Fábrica)

En el nom del pare

CAT | SPA | ENG | FR

Emmanuel Guigon, Rosa Martínez

Fundació Museu Picasso de Barcelona, juny 2019
Disseny de Hermanos Berenguer

40 p. | 11 il·l. | 29,7 x 42 cm | 18 €

ISBN: 978-84-947539-6-1 (CAT) | 978-84-947539-7-8 (SPA) |

978-84-947539-8-5 (ENG)

L'Arlequí, 1919-2019

CAT/SPA/ENG/FR

Emmanuel Guigon, Malén Gual

Fundació Museu Picasso de Barcelona, maig 2019
Disseny de Marc Monguilot

56 p. | 21 il·l. | 11,5 x 17 cm | 5 €

ISBN: 978-84-120462-0-5

Programa educatiu i activitats

Com cada any, el Servei Educatiu i d'Activitats del Museu ofereix als visitants un programa d'activitats educatives per atendre els requeriments propis dels diferents públics. Des de les visites habituals a la col·lecció, Palaus, exposicions temporals i permanent fins a les activitats més centrades en les propostes expositives temporals.

- **Programa educatiu 2018/2019:** l'oferta es centra en la visita a sales i posterior posada en pràctica dels coneixements a través d'un taller o bé, la realització de visites dinamitzades, tant per a estudiants locals com per a estrangers. Durant el present curs, s'han acollit **22.406 estudiants**.
- **Formació universitària i de professionals:** amb pràctiques universitàries, formació per a mestres, cursos d'extensió universitària, col·laboracions amb centres d'ensenyament superior. El total d'usuaris/àries ha estat de **525 persones**.
- **Accions de proximitat:** Museu i Barri: participant en projectes orientats a centres d'ensenyament del barri i entitats sense ànim de lucre. El total d'usuaris/àries ha estat de **450 persones**.
- **Inclusió social:** a través de la participació a l'Apropa Cultura, les beques de transport i de visites per a escolars i els tallers infantils per als infants hospitalitzats a l'Hospital Sant Joan de Déu. El total d'usuaris/àries ha estat de **5.299** (d'aquesta xifra, 4.450 usuaris/àries pertanyen a grups educatius comptabilitzats al Programa educatiu).
- **Art i Memòria per a la gent gran:** amb els projectes "Picasso en la memòria" i "Visita per a recordar" i la col·laboració amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona. El total d'usuaris/àries ha estat de **336 persones**.

Una de les principals novetats d'aquest 2019 ha estat el disseny i prototipatge de **La maleta de Picasso**. Una eina que estarà en ple funcionament durant el curs 2020/2021 i que pretén donar recursos per a la comprensió i treball de l'art a través de l'aproximació del Museu Picasso de Barcelona i la figura de l'artista a l'escola. Els materials didàctics que la conformen s'articulen a través de tres eixos principals:

- Picasso, la seva vida.
Elements biogràfics i la seva correlació amb la col·lecció del Museu.
- *Las Meninas* de Velázquez.
Referent per dialogar amb l'obra de Picasso
- El llenguatge de Picasso.
L'evolució del llenguatge artístic, una porta a la contemporaneïtat.

Un any més, el Servei Educatiu i d'Activitats del Museu ha organitzat el **Barcelona Dibuixa** (20/10/2019), anteriorment anomenat Big Draw, una activitat endegada des del Museu Picasso de Barcelona que amb el temps ha esdevingut un referent per a la ciutat. Aquest 2019 ha estrenat un nom nou que en reflecteix plenament l'esperit, una gran festa del dibuix que es fa present a més barris i entitats de la ciutat. S'han posat en marxa fins a 48 tallers gratuïts en què grans i petits han compartit la creativitat que possibiliten un llapis i un paper.

Després de l'experiència de l'any anterior, el festival incorpora una nova zona entorn la Fabra i Coats, i un seguit de tallers a zones que ja hi van participar en anteriors edicions, com ara el Castell de Montjuïc, Can Felipa i el Museu Marítim de Barcelona.

El 2019 ha tingut un total de **18.882 participants**, una xifra força considerable però lleugerament inferior a la de l'any passat.

Comunicació

Impacte als mitjans de comunicació convencionals i xarxes socials, campanyes, etc.

El departament de Premsa i Comunicació del Museu Picasso s'encarrega de promoure el gran ventall d'accions (exposicions, conferències, activitats educatives, interaccions amb altres museus, etc.) que es realitzen a la institució i gestiona la relació que s'estableix amb els mitjans de comunicació.

S'elaboren notes de premsa, dossiers de premsa, continguts de difusió externa, s'organitzen rodes de premsa, i s'atenen i gestionen les peticions dels mitjans tant nacionals com internacionals per fer possible la projecció del museu.

Aquest departament ha participat en l'organització i la difusió de les exposicions i altres postes del museu durant l'any 2019, obtenint un bon impacte comunicatiu.

Tanmateix, també cal tenir en compte el gran ressò a la nostra pàgina web i a les xarxes socials de les accions dutes a terme. El Museu Picasso es manté al top 10 de museus d'Espanya pel que fa al número de seguidors a Twitter, amb 68.421 (+0,63% respecte a l'any anterior). El 2019 hem publicat 1.536 tuits que han generat 2.296.142 impressions orgàniques i 47.269 interaccions, la qual cosa ha deixat la taxa d'interacció en l'1,97%. Destaquen les obres de la col·lecció permanent i la cobertura en directe que vam fer de la lectura contínua del poema "Liberté", de Paul Eluard.

El 2019 hem publicat 1.536 tuits que han generat 2.296.142 impressions orgàniques i 47.269 interaccions

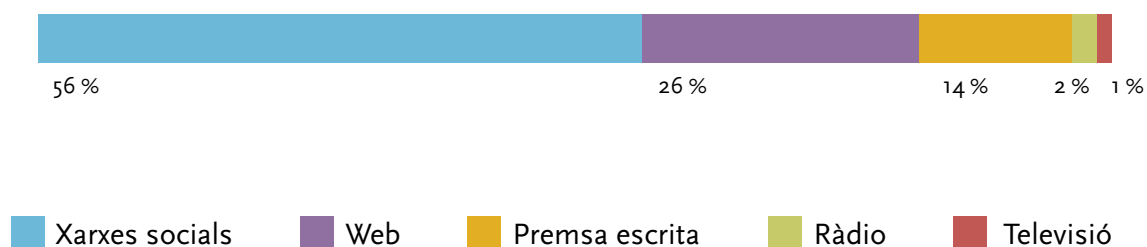
Pel que fa a Facebook, el museu ocupa el 5è lloc d'entre els principals museus d'Espanya amb 260.800 seguidors (+1,48%). La dada total de reach ha estat d'1.974.535 impressions, de les quals un 55% orgàniques i un 45% promocionades. Això demostra la necessitat de seguir destinant inversió a aquesta xarxa social. D'altra banda, hem aconseguit 121.123 interaccions que deixen la taxa mitjana en el 6,06%. El contingut més destacat ha estat el vídeo promocional de l'exposició "La mirada del fotògraf".

A Instagram hem assolit un total de 4.249.813 impressions orgàniques, a més de 485.725 interaccions

A Instagram també aquí ocupa el 5è lloc d'entre els principals museus d'Espanya amb 209.992 seguidors (+85%). És la xarxa social que creix més ràpid i la previsió és que sigui la primera abans d'acabar el 2020. A nivell de reach, hem assolit un total de 4.249.813 impressions orgàniques (el 100%), a més de 485.725 interaccions. Pel que fa a continguts, triomfen les imatges inèdites i especialment les que tenien a veure amb *La mirada del fotògraf*.

Als annexos (p. 79) hi ha més dades sobre altres canals com YouTube, Flickr i les opinions recollides a Google Business i TripAdvisor, que han deixat la nota mitjana en el 4,4 i 4 (sobre 5), respectivament.

Volum-distribució per mitjans

Dades quantitatives remarcables de 2019

Impactes als mitjans de comunicació de les exposicions temporals

	Premsa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Picasso, la mirada del fotògraf	42	12	5	104	419
En el nom del pare	19	1	2	14	228
Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim	45	9	5	108	236
Picasso poeta	50	7	4	110	143
TOTALS	156	29	16	336	1.026

Impactes als mitjans de comunicació de les activitats del museu

	Premsa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Al voltant de Picasso	2			4	19
Picasso poeta	5	2		142	
Centenari <i>Arlequí</i>	17	2	3	55	51
Barcelona dibuixa	4			9	49
Restauració <i>Primera Comunió</i>			3	1	39
Restauració <i>Ciència i Caritat</i>			1	2	1
Museu Picasso en família					
Altres activitats	12			25	20
Programació 2019	1	1		29	2
Emmanuel Guigon	4		1	6	21
Rehabilitació façana/pati	1			7	8

Impactes als mitjans de comunicació de les propostes fora del museu

	Prensa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Picasso modelos de deseo – Bancaja	14	1		26	10
Picasso en Uruguay	5	2		142	
El joven Picasso', documental del británico Phil Grabsky	10			11	

Publicacions generals sobre el Museu

	Prensa escrita	Ràdio	Televisió	Web	Xarxes socials
Museu Picasso	478	39	34	1.153	8.797

Impactes a les xarxes socials

Exposició	Twitter	Facebook	Instagram	Impactes totals
Picasso descobreix París	105.290	113.415	339.109	557.814
Sabartés per Picasso per Sabartés	49.842	147.080	497.137	694.059
Pablo Picasso i els editors Gili	46.662	113.882	205.681	366.225
Picasso, la mirada del fotògraf	79.032	368.274	763.602	1.210.908
En el nom del pare	39.128	237.391	345.927	622.446
Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim	121.009	179.811	993.966	1.294.786
Picasso poeta	74.709	159.429	393.893	628.031

L'exposició *Picasso, la mirada del fotògraf* ha tingut un total d'1.210.908 d'impactes a les xarxes socials

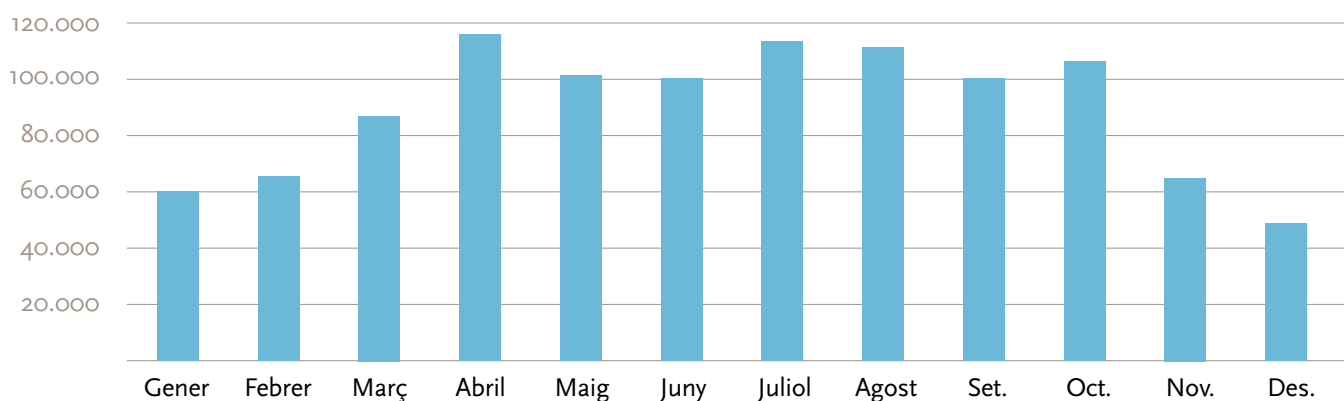
Gestió de públics

Una de les principals actuacions en el marc de la gestió de públics és el nou projecte de remodelació dels taulells de taquilles, que s'implantarà al llarg de 2020. L'objectiu principal esdevé la millora de les condicions d'accessibilitat i atenció per a persones amb discapacitats funcionals. Són canvis que, a més, revertiran en la confortabilitat al lloc de treball dels treballadors que atenen diàriament al públic visitant.

Els visitants de les exposicions, temporals i permanent, juntament amb els assistents a les activitats han sumat un total de **1.072.887 visitants** per a aquest **2019**. S'han pogut visitar 7 exposicions temporals: *Picasso descobreix París*, del 21 de setembre de 2018 al 20 de gener de 2019, que va rebre **313.485 visitants**; *Sabartés per Picasso per Sabartés i Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili. Treball i amistat*, del 23 de novembre de 2018 al 31 de març de 2019, que va rebre **239.818 visitants**; *Picasso, la mirada del fotògraf* i *En el nom del pare*, del 7 de juny al 24 de setembre de 2019, van rebre **186.887 visitants**; i *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* i *Picasso poeta* (8 de novembre 2019 fins al març de 2020) van rebre un total de **241.944 visitants**.

Visitants 2019 per mesos

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	TOTAL
Dies oberts	26	24	29	30	28	29	31	31	29	30	26	25	338
Visitants	59.439	65.565	86.762	115.489	101.036	100.525	112.648	111.514	100.315	106.180	64.254	49.160	1.072.887

El museu, un any més, ha renovat el seu compromís de treball en xarxa amb altres institucions de la ciutat a través dels productes culturals de l'Articket o el BCN Card. Accions conjuntes que afavoreixen l'enfortiment del teixit cultural de la ciutat.

Amb tot això, l'any 2019 s'han licitat dos dels contractes de més pes de la institució, el servei d'atenció al públic i el servei d'àudio guies i altres dispositius de suport a la visita del Museu i d'altra banda també, el contracte pel servei de visites guiades regulars i privades de la Fundació.

Pel que fa al servei d'àudio guies i ràdio guies s'ha pogut treballar extensament el contingut de l'àudio guia per a l'itinerari de l'exposició temporal *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* i el contingut dels Palaus del Museu.

Tipologia d'accès al Museu

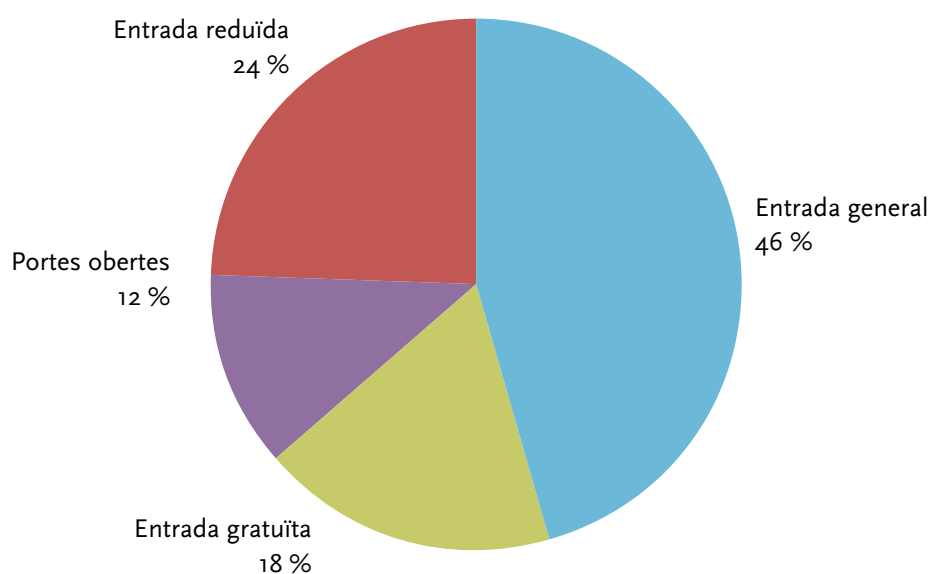
L'anàlisi de les dades ens mostra que:

Un 46% de les visites son de tarifa general

Un 24 % és de tarifa reduïda: menors 25, menors 65...

Un 18 % és d'accés gratuït: menors 18, universitaris...

Un 12 % és accés lliure: dijous de 18 a 21.30h, primers diumenges de mes, Santa Eulàlia, la Mercè i dia Internacional dels Museus.

Ús de les audioguies

Respecte a l'ús d'audioguies, l'anàlisi de les dades respecte al seu ús ens mostren que un 23 % de visitants utilitzen el servei d'audioguies (250.450 usos)

	Total de visitants	Ús d'audio guies	%
Gener	59.439	12.200	21 %
Febrer	65.565	13.338	20 %
Març	86.762	18.157	21 %
Abril	115.489	28.691	25 %
Maig	101.036	23.856	24 %
Juny	100.525	24.050	24 %
Juliol	112.648	26.497	24 %
Agost	111.514	25.949	23 %
Setembre	100.315	24.496	24 %
Octubre	106.180	27.345	26 %
Novembre	64.254	14.434	22 %
Desembre	49.160	11.437	23 %
Total	1.072.887	250.450	23 %

D'aquests 250.450 usos d'audioguia:

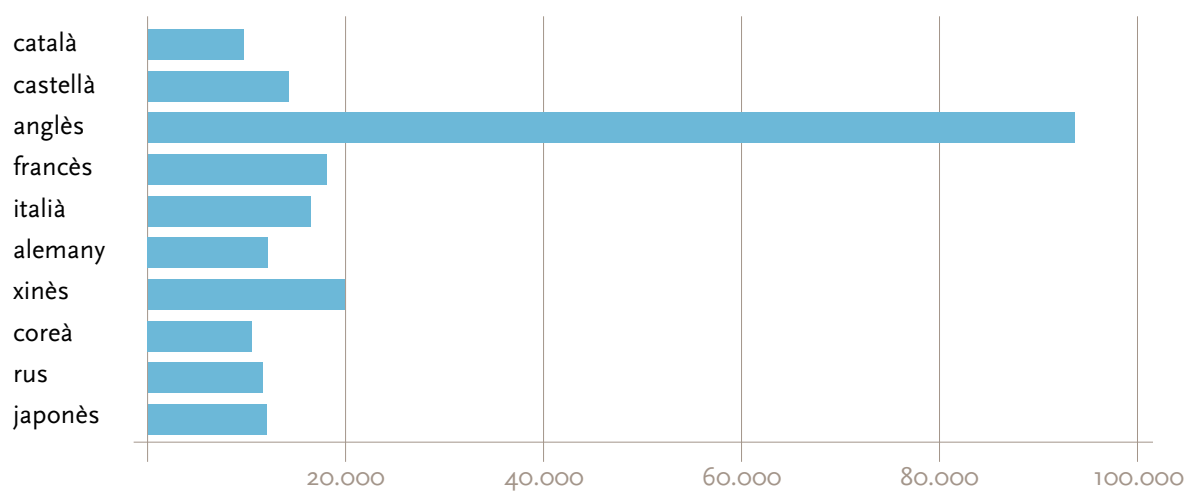
El 94 % opta per l'audioguia de la col·lecció permanent

Un 3 % per d'audioguia infantil

Un 2% per l'audioguia Estrella

Un 1% per l'audioguia d'exposició temporal

Pel que fa als idiomes del recorregut amb audioguia, l'anglès és el més demandat amb 93.895 usos.

MUSEU PICASSO

UNIB
Universitat de Barcelona

El 12 de novembre de 2019, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el Museu Picasso de Barcelona han signat un conveni de col·laboració per a la promoció i difusió de l'obra de Pablo Picasso.

EXPOSICIONS

El Museu Picasso de Barcelona organitza una sèrie d'exposicions que permetran conèixer l'obra de Pablo Picasso i la seva evolució artística. Les exposicions es realitzaran a les sales d'exposicions del Museu Picasso de Barcelona.

El Museu Picasso de Barcelona organitza una sèrie d'exposicions que permetran conèixer l'obra de Pablo Picasso i la seva evolució artística. Les exposicions es realitzaran a les sales d'exposicions del Museu Picasso de Barcelona.

Gestió administrativa, convenis de col·laboració, recursos humans

L'any 2019 s'han licitat dos dels **contractes** de més pes de la institució, el servei d'atenció al públic i el servei d'audioguies i altres dispositius de suport a la visita del Museu. A més, també s'han licitat 13 contractes utilitzant procediments oberts, oberts abreujats simplificats i negociats sense publicitat, a més d'una concessió de servei per gestionar la botiga llibreria de la institució.

Pel que fa als **convenis de col·laboració**, cal destacar la signatura recent del conveni subscrit amb la Universitat Autònoma de Barcelona per la creació del Doctorat Picasso, així com els convenis signats amb el Museu Picasso Paris per dur a terme dues exposicions que hem compartit i inaugurat durant 2019. També s'han signat dos convenis de cessió d'exposicions amb la Fundació Palau i Buitrago, a la Comunitat de Madrid, que s'inauguraran al llarg del 2020 i que suposaran la itinerància de dues exposicions gestades des de la Fundació.

La plantilla de la Fundació està formada per 41 places. Al llarg de 2019 s'han incorporat 9 persones a l'equip: 1 Tècnica mitjana de Recursos Humans; 1 Tècnica de Publicacions; 1 Tècnica de Gestió d'Exposicions; 2 Tècniques auxiliars d'Exposicions; i 4 tècniques de Suport Administratiu (Administració, Premsa, Contractació i Gestió de Públics).

Al 2019 s'ha signat el conveni subscrit amb la Universitat Autònoma de Barcelona per a la creació del Doctorat Picasso

Muntatge de l'exposició Picasso, la mirada del fotògraf. Museu Picasso, Barcelona, 2019. Dani Pujalte

Informació financera

L'exercici de 2019 es va tancar amb un resultat abans d'impostos de 1.690.061,89 €.

Compte de resultats

	Exercici 2018	Exercici 2019
A) Operacions continuades		
1. Ingressos per les activitats	8.458.901,15 €	9.629.729,62 €
a) Vendes	38.475,92 €	41.831,76 €
b) Prestacions de servei	7.983.991,42 €	9.508.897,86 €
c) Ingressos rebuts amb caràcter periòdic	436.433,81 €	79.000,00 €
e) Subvencions oficials a les activitats	0,00 €	0,00 €
f) Donacions i altres ingressos per activitat	0,00 €	
2. Ajuts concedits i altres despeses	0,00 €	0,00 €
a) Ajuts concedits	0,00 €	0,00 €
4. Treballs realitzats per l'entitat al seu actiu	0,00 €	0,00 €
5. Aprovisionaments	32.627,43 €	(6.637,87 €)
b) Consum de primeres matèries i altres	32.627,43 €	(6.637,87 €)
6. Altres ingressos de les activitats	923.205,23 €	1.098.948,49 €
c) Ingressos accessoris i altres de gestió	923.205,23 €	1.098.948,49 €
7. Despeses de personal	(1.489.024,33 €)	(1.613.814,87 €)
a) Sous, salaris i assimilats	(1.190.175,75 €)	(1.279.145,16 €)
b) Càrregues socials	(298.848,58 €)	(334.669,71 €)
8. Altres despeses d'explotació	(7.655.105,84 €)	(7.342.136,73 €)
a) Serveis exteriors	(7.592.089,73 €)	(7.298.639,35 €)
a2) Arrendaments i cànons	(135.590,63 €)	(186.965,09 €)
a3) Reparacions i conservació	(480.920,96 €)	(412.667,20 €)
a4) Serveis professionals independents	(658.274,57 €)	(545.451,24 €)
a5) Transports	(471.787,65 €)	(447.003,99 €)
a6) Primes d'assegurances	(240.013,69 €)	(277.221,88 €)
a7) Serveis bancaris	(83.490,95 €)	(71.688,72 €)
a8) Publicitat, propaganda, relac. públiques	(184.017,37 €)	(81.340,88 €)
a9) Subministraments	(381.930,61 €)	(321.560,77 €)
a10) Altres serveis	(4.956.063,30 €)	(4.954.739,58 €)
b) Tributs	(63.016,11 €)	(5.887,46 €)
c) Pèrdues, deteriorament i variació de provisions		(37.609,92 €)
9. Amortització de l'immobilitzat	(1.211.212,71 €)	(1.218.260,94 €)
10. Subvencions, donacions i llegats traspassats al resultat	1.162.196,43 €	1.142.564,65 €
13. Altres resultats	(19.783,40 €)	0,00 €
A. I) Resultat d'explotació	198.803,96	1.690.392,35 €
14. Ingressos financers	0,00 €	
b) De valors negociables i altres instruments financers	0,00 €	
b2) En tercers	0,00 €	
17. Diferències de canvi	0,00 €	(330,46 €)
A. II) Resultat financer	0,00 €	
A. III) Resultat abans d'impostos	198.803,96 €	1.690.061,89 €
A. IV) Resultat de l'exercici	198.803,96 5	1.690.061,89 5

Enric Casasses, Blanca Llum Vidal, Vicenç Altaió, David Caño i Biel Mesquida
Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Vicenç Altaió
Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Enric Casasses
Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Blanca Llum Vidal
Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Lectura de poemes: «Amor i llibertat»

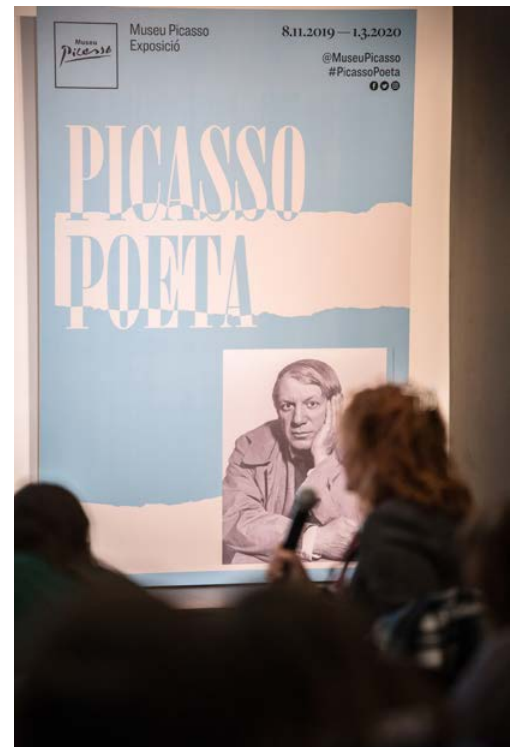
23 de gener de 2020

Activitat vinculada a l'exposició *Pablo Picasso. Paul Eluard. Una amistat sublim*. Amb Biel Mesquida, Enric Casasses, Vicenç Altaió, Dolors Miquel, David Caño i Blanca Llum Vidal.

El 2019 en imatges

De dreta a esquerra: Susanna Rafart, Jèssica Jaques, Joan Santanach i Àlex Broch.
Museu Picasso, Barcelona, 2019

Museu Picasso, Barcelona, 2019

De dreta a esquerra, Raul Garrigassait, Eliseu Trenc, Malén Gual i Àlex Broch
Museu Picasso, Barcelona, 2019

Simposi: «Au rendez-vous des poètes a Catalunya»

28 de novembre de 2019

Activitat vinculada a l'exposició *Pablo Picasso. Paul Eluard. Una amistat sublim*. Comissariat per Jèssica Jaques i Androula Michael i coordinat per Àger P. Casanovas.

Lectura contínua del poema «Liberté!» de Paul Eluard

16 de novembre del 2019, de 12 a 24 h.

Irene Altaió i Vicenç Altaió.

Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Perejaume

Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Bet Galf

Museu Picasso, Barcelona. Catherine Gómez, 2019

Emmanuel Guigon, director del Museu.
Museu Picasso, Barcelona. Mertxe Alarcón, 2019

Malén Gual, comissària de *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*, realitzant una visita.
Museu Picasso, Barcelona. Mertxe Alarcón, 2019

Claustre Rafart, co-comissària de *Picasso poeta*, realitzant una visita.
Museu Picasso, Barcelona. Mertxe Alarcón, 2019

Roda de premsa de l'exposició *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* i *Picasso poeta*
6 de novembre de 2019

Barcelona Dibuija 2019

20 d'octubre de 2019

Museu Picasso de Barcelona: taller de Lola Lasurt, «El gran fris».

Museu Picasso, Barcelona, 2019. Anna Magérsz

Fabra i Coats, Centre de Creació i Art Contemporani: Col·lectiu DUAE «El Besòs ens inunda».

Museu Picasso, Barcelona, 2019. Lucía Herrero

Museu d'Arqueologia: Twee Muizen, «Pintura mural».

Museu Picasso, Barcelona, 2019 / Lucía Herrero

Mercat de les Flors: Lali Canosa, «Dibuixar sense paper».

Museu Picasso, Barcelona, 2019

Feedback Time

«És una exposició, no per passar-hi l'estona, sinó per residir-hi un dia sencer i no voler-ne marxar quan el museu tanca les portes. Te la voldries emportar a casa. És casa.»

Maria Palau a l'entorn de l'exposició Pablo Picasso, *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*. Diari El Punt Avui, 7 de novembre de 2019.

«Una delícia per a mitòmans.»

Núria Escur a l'entorn de les exposicions *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim i Picasso poeta*. Diari La Vanguardia, 7 de novembre de 2019.

«C'est la première fois qu'un musée aborde ce sujet avec une telle ampleur – plus de 220 oeuvres, tableaux, sculptures, dessins, gravures et documents.»

Harry Bellet a l'entorn de l'exposició *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*. Diari Le Monde, 29-30 de desembre de 2019.

I per al 2020...

Al museu seguim treballant per enriquir les mirades sobre Picasso, obrir-nos a la ciutat i al món sencer, amb propostes expositives innovadores i adequant el nostre espai amb millores significatives.

Per primera vegada al museu, una exposició dedicada a la joieria artística de Picasso.

Nova presentació de la col·lecció permanent.

Jamais, una peça singular de la col·lecció personal de Picasso

Picasso. Els quaderns, una exposició per conèixer els quaderns de dibuix de Picasso.

Instal·lació de Carlos Pazos.

Doctorat Picasso, primer projecte del Centre de Recerca i d'Estudis Avançats Picassians-MPB.

Nick de Morgoli, Pablo Picasso amb l'objecte surrealista *Jamais* d'Óscar Domínguez, París, 1947
Bibliothèque Emmanuel Boussard

Françoise Gilot, Pablo Picasso i Javier Vilató, Golfe-Juan, França
Robert Capa © Magnum Photos-Contacto

Pablo Picasso, Collaret *Mussol*, 1948
Col. particular. Cortesia Galerie Seghers. Oostende

Annexos de dades

Préstecs de la Fundació Museu Picasso de Barcelona 2019

Total d'obres prestades

134	obres
39	fotografies (Centre de Recerca; tenen codi d'inventari de recerca)
7	documents/publicacions/cartell (Centre de Recerca; tenen codi d'inventari de recerca)

Préstecs d'obres per països

Espanya	17
Catalunya	11, dels quals 5 a Caldes d'Estrac, 2 a Sitges, 3 a Barcelona i 1 a Sant Cugat)
França	102
Japó	9
Uruguai	3
Suïssa	2
Itàlia	1

Préstec de fotografies per països

Espanya	35
Suïssa	4

Préstec de documents/publicacions/cartell per països

Espanya	2
Catalunya	1
Madrid	1
Uruguai	3
Suïssa	2

Títol exposició	Lloc	Dates	Obres prestades
<i>Reforma museogràfica de la col·lecció permanent</i>	Museu de Sant Cugat del Vallès - Museu del Tapís Contemporani, Sant Cugat del Vallès (Espanya)	15/10/2013 - 1/09/2019	1
<i>Chapeau! De Casas i Picasso a Balenciaga i Pertegaz</i>	Fundació Palau. Centre d'Art, Caldes d'Estrac (Espanya)	26/1/2019 - 9/6/2019	5
<i>Le Jeune PICASSO - Périodes Bleue et Rose</i>	Fondation Beyeler, Riehen (Suïssa)	3/2/2019 - 16/6/2019	2
<i>Picasso et l'exil. Une histoire de l'art espagnol en résistance</i>	Les Abattoirs, Tolosa (França)	14/3/2019 - 25/8/2019	1
<i>Picasso en Uruguay</i>	Museo Nacional de Artes Visuales, Montevideo (Uruguai)	29/3/2019 - 30/6/2019	3 + DOCUMENTACIÓ DELCCR
<i>Picasso et la guerre</i>	Musée de l'Armée, París (França)	5/4/2019 - 28/7/2019	6
<i>Barcelona: The City of Artistic Miracles. The Essence of the Catalan Modern Art from the Modernisme to the Avant-garde</i>	Nagasaki Prefectural Art Museum, Nagasaki (Japó)	10/4/2019 - 9/6/2019	5
<i>Azul, el color del Modernismo</i>	CaixaForum Sevilla, Sevilla (Espanya)	2/5/2019 - 25/8/2019	1
<i>Maestri</i>	Casa delle Esposizioni de Illegio, Tolmezzo (Itàlia)	12/5/2019 - 20/10/2019	1
<i>Estampes d'amitié : de Picasso à Sabartés. Oeuvres provenant de la collection du Museu Picasso, Barcelona</i>	Fondation Fernet-Branca, Saint-Louis (França)	26/5/2019 - 15/9/2019	75 + 4 FOTOS I 2 LLIBRES DELCCR
<i>Picasso, obstinément méditerranéen</i>	Musée national Picasso-Paris, París (França)	4/6/2019 - 6/10/2019	11
<i>Barcelona: The City of Artistic Miracles. The Essence of the Catalan Modern Art from the Modernisme to the Avant-garde</i>	Himeji City Museum of Art, Himeji (Japó)	29/6/2019 - 1/9/2019	5
<i>Realisme(s) a Catalunya, 1917-1936. Del Picasso clàssic al Dalí surrealista</i>	Museu de Maricel, Sitges (Espanya)	4/7/2019 - 13/10/2019	2 + 1 LLIBRE DELCCR
<i>Barcelona: The City of Artistic Miracles. The Essence of the Catalan Modern Art from the Modernisme to the Avant-garde</i>	Sapporo Art Museum, Sapporo (Japó)	14/9/2019 - 4/11/2019	5
<i>Òpera. Passió, poder i política</i>	CaixaForum Barcelona, Barcelona (Espanya)	18/9/2019 - 26/1/2020	1
<i>Azul, el color del Modernismo</i>	CaixaForum Saragossa, Saragossa (Espanya)	26/09/2019 - 19/1/2020	1
<i>Tocar el color. La renovació del pastel</i>	Fundación MAPFRE- Casa Garriga i Nogués, Barcelona (Espanya)	3/10/2019 - 5/1/2020	2
<i>Genealogías del arte, o la historia del arte como arte visual</i>	Fundación Juan March, Madrid (Espanya)	11/10/2019 - 12/1/2020	1
<i>Pablo Picasso y Joaquín Peinado. Encuentro en las vanguardias</i>	Centro Fundación Unicaja de Sevilla, Sevilla (Espanya)	25/10/2019 - 26/1/2020	2

Títol exposició	Lloc	Dates	Obres prestades
Intercanvi amb motiu de l'exposició <i>Pablo Picasso/Paul Eluard. Una amistat sublim</i>	Musée Picasso, Antíbol (França)	7/11/2019 - 15/3/2020	1
<i>Realisme(s) a Catalunya (1917-1936). Del Picasso clàssic al Dalí surrealista</i>	Museu de Valls, Valls (Espanya)	11/11/2019 - 10/1/2020	1 LLIBRE DEL CCR
<i>Barcelona: The City of Artistic Miracles. The Essence of the Catalan Modern Art from the Modernisme to the Avant-garde</i>	Shizuoka City Museum of Art, Shizuoka (Japó)	15/11/2019 - 19/1/2020	4
<i>Picasso et le paysage méditerranéen</i>	Musée d'Art de Toulon, Toló (França)	15/11/2019 - 23/2/2020	8
<i>Picasso. Models del diseg</i>	Fundació Bancaixa, València (Espanya)	21/11/2019 - 1/3/2020	35 FOTOGRAFIES DEL CCR
<i>El Exilio republicano español 1939</i>	Sala de Exposiciones Las Arquerías de Nuevos Ministerios, Madrid (Espanya)	28/11/2019 - 31/1/2020	2 + 1 CARTELL DEL CCR

Al 2019 el Museu Picasso ha prestat un total de
134 obres, 39 fotografies i 7 documents

Dades financeres

Pressupost d'ingressos Fundació Museu Picasso de Barcelona 2019

Progr.	Econ.	Concepte	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
33100	36000	Venda Articles (Botiga Museu)	35.300 €	37.070 €	45.000 €
33100	39000	Venda Entrades	6.325.000 €	7.622.000 €	6.750.000 €
33350	39001	Exposicions Temporals	170.000 €	188.950 €	42.000 €
33309	39002	Servei d'Audioguies	1.152.530 €	1.600.000 €	1.160.000 €
33309	39003	Servei de Radioguies	32.120 €	35.332 €	16.000 €
33311	39004	Serveis Educatius i Activitats Culturals	56.400 €	62.040 €	120.000 €
33309	39005	Sessions privades visita Museu	97.350 €	97.350 €	50.500 €
33300	39900	Repercussió de costos		30.000 €	51.555 €
33300	39906	Serveis Extraordinaris		6.000 €	
Total cap. 3. Ingressos corrents			7.868.700 €	9.678.742 €	8.183.500 €
33310	46200	Transferència corrent ICUB - MP	400.000 €	400.000 €	0 €
33311	48010	Conveni La Pedrera			20.000 €
33306	42110	MNCARS conveni Memòria Oral de Picasso			7.000 €
Total cap. 4. Transferències corrents			400.000	400.000	27.000
33300	5200	Ingressos Financers	1.150 €	1.150 €	500 €
33309	54900	Cessió ús temporal espais	49.800 €	54.780 €	45.000 €
33310	55000	Altres Concessions Administratives (Cànon Botiga)	750.000 €	841.000 €	870.000 €
33310	55001	Altres Concessions Administratives (Cànon Cafè)	1.000 €	1.000 €	6.000 €
33306	59900	Cessió ús temporal imatges	15.100 €	7.550 €	15.100 €
33350	59901	Exposicions itinerants		0	
33100	59902	Mecenatge exposicions			300.000 €
Cap. 5. Ingressos Patrimonials			817.050 €	905.480 €	1.236.600 €
Ingressos corrents			9.085.750 €	10.984.222 €	9.447.100 €
33307	76200	Transferència de capital ICUB - MP	242.000 €	610.000 €	300.000 €
33300	76200	Transferència de capital Aj. Bcn	100.000 €		
33300	77000	Mecenatge	100.000 €	200.000 €	
Cap. 7. Transferències de capital Resultat d'exercicis anteriors			442.000 € 580.000 €	810.000 € 130.000 €	300.000 € 271.383 €
Finançament Inversions			1.022.000 €	940.000 €	571.383 €
TOTAL INGRESSOS			10.107.750 €	11.924.222 €	10.018.483 €

Pressupost Despeses Fundació Museu Picasso de Barcelona 2019

	Programa	Costos personal	Despesa béns i serveis	Comissions bancàries	2019	
33399	Direcció	315.088,94 €	8.000,00 €		323.088,94 €	901.114,48 €
33300	Administració	6.325.000 €	7.622.000 €	47.800,00 €	578.025,54 €	
33305	Comunicació	126.484,75 €	348.000,00 €		474.484,75 €	579.594,00 €
33312	Continguts Digitals	39.150,25 €	65.959,00 €		105.109,25 €	
33307	Manteniment i Neteja	87.611,42 €	1.114.606,00 €		1.202.217,42 €	5.034.291,25 €
33308	Seguretat		1.323.070,61 €		1.323.070,61 €	
33309	Gestió de públics	75.922,17 €	2.433.081,04 €		2.509.003,22 €	
33301	Restauració	158.059,47 €	48.701,17 €		206.760,64 €	905.024,39 €
33302	Conservació	170.653,50 €	45.000 €		215.653,50 €	
33303	Registre	148.322,64 €	31.900 €		180.222,64 €	
33306	Centre de Coneixement i Recerca	238.087,60 €	64.300 €		302.387,60 €	
33310	Activitats	119.194,81 €	113.000 €		232.194,81 €	494.942,90 €
33311	Serveis Educatius	97.748,08 €	165.000 €		262.748,08 €	
33304	Publicacions	33.101,36 €	225.300 €		258.401,36 €	1.532.132,99 €
33340	Exposició <i>Picasso per Sabartés per Picasso</i>		37.055,43 €		37.055,43 €	
33341	Exposició <i>Pablo Picasso i els editors Gustavo Gili</i>		7.448,93 €		7.448,93 €	
33342	<i>Picasso descobreix París</i>		19.678,50 €		19.678,50 €	
33343	Exposició <i>Picasso, la mirada del fotògraf</i>		328.995,67 €		328.995,67 €	
33344	Exposició <i>Pablo Picasso, Paul Eluard</i>		615.775 €		615.775 €	
33345	Exposició <i>Picasso poeta</i>		84.450 €		84.450 €	
33346	Exposició <i>En el nom del pare</i>		85.000 €		85.000 €	
33350	Gestió d'exposicions	94.328,10 €			94.328,10 €	
TOTAL DESPESA CORRENT		2.012.597,25 €	7.386.702,75 €	47.800 €	9.447.100 €	

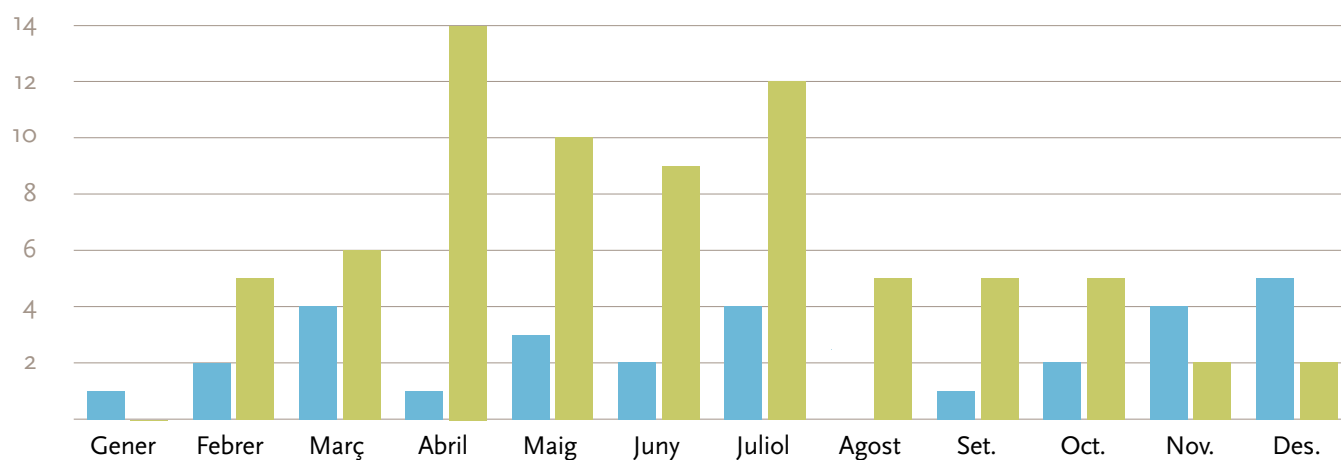

Més dades sobre visitants

Serveis de guies 2019

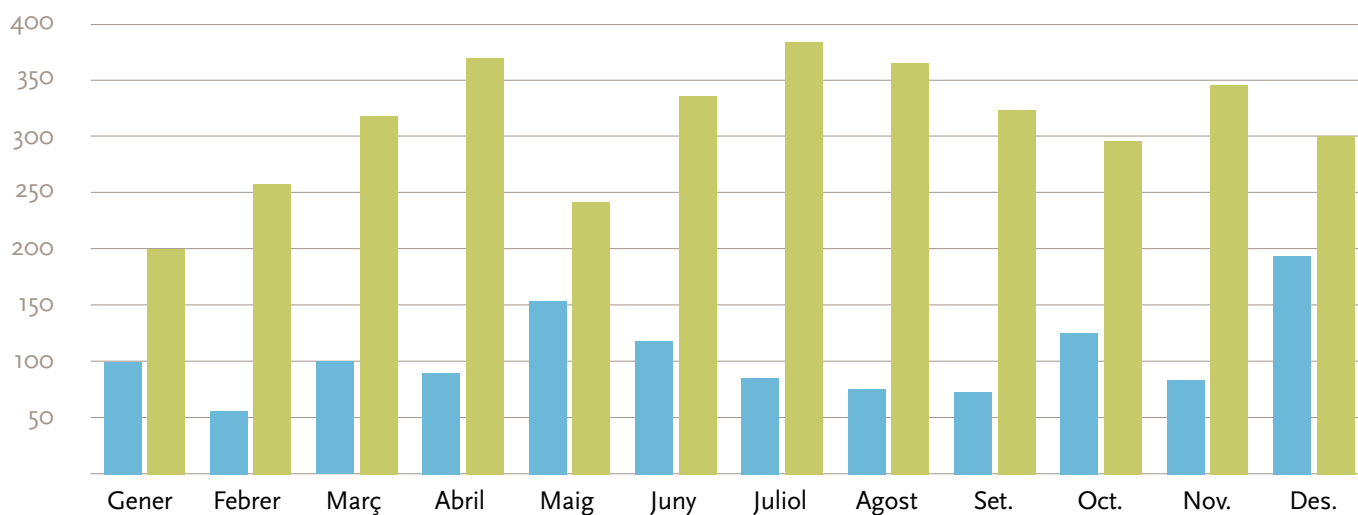
Grups privats

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	TOTAL
CAT CAST	1	2	4	1	3	2	4		1	2	4	5	29
Idioma		5	6	14	10	9	12	5	5	5	2	2	75

Públic individual (assistents)

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.	TOTAL
CAT CAST	102	58	101	91	153	118	86	76	75	124	85	194	1.263
Idioma	200	257	318	369	241	334	383	364	322	295	344	300	3.727

**PABLO
PICASSO
PAUL
ELUARD**

**UNA
AMISTAT**

Museu
Picasso

El abecedario del pintor. Es la faceta menos conocida de Picasso: desde la poesía plasmó todos los motivos e imágenes que después pintaría. En paralelo a la exposición 'Picasso poeta', que tras estrenarse en Barcelona viajará a París, se publica el 'Abecedario' del artista, con varios manuscritos inéditos

UN POETA LLAMADO PABLO PICASSO

PER VANESSA GRAELL, BARCELONA

Nadie definiría a Picasso como un «poeta descarrilado». Salvo Picasso. Hasta ahora sus poemas han sido como una nota a pie de página, una anotación a su pintura. Aunque Gallimard publicó la monumental *Œuvres* en 1989 —con más de 340 textos poéticos—, hasta 2008 no se tradujeron al castellano, y aún quedan

algunos inéditos. Pero es en la escritura donde laten las visiones obsesivas de Picasso. Y se han resumido en el volumen *Abecedario*. Picasso poeta, un estudio paralelo a la exposición que estrena el Museo Picasso de Barcelona —hasta marzo de 2020, y que después viajará a París—. Aquí van algunos conceptos del abecedario picassiano:

ANDALUCÍA. «Yo nací de un padre blanco y una coqueta de aguardiente andaluz, nací de la rifa de una madre soltera de 15 años nacida en Málaga en Los Perchales, el hermoso toro que me engendró la frente coronada de jazmines», escribió

Picasso en mayo de 1936. Andalucía será siempre una imagen recurrente y símbolo de sus raíces españolas y mediterráneas: manólas con guitarra, toreros en la plaza, los olivos...

COMIDA. Simboliza los recuerdos de infancia pero también el rechazo visceral del golpe de estado de Franco, la carestía tras la II Guerra Mundial o, en un tono más amable, el erotismo o la plasticidad de la pintura.

EROTISMO. Aunque plasmó varias escenas

eróticas en sus cuadros, en los poemas Picasso resulta aún más desatado: frases largas y complejas, caóticas, evocan el deseo y el roce de dos cuerpos, sus caricias, luchas y orgamos.

GUERRA. La Guerra Civil produjo un hondo impacto en Picasso, que ya nunca regresaría a España tras la victoria de Franco. Carl como una acotación al *Guernica* pueden leerse sus versos sobre la devastación de España: «Sobre la piel arrancada a la casa/gropea en la ventana olvidada en el centro del vacío infinito/la misa negra de la sábana rasgada por llamas heladas/ del cielo el águila vomita sus alas».

INÉDITOS. En el *Abecedario* se publican varios manuscritos inéditos. Picasso escribía y dibujaba en cualquier sitio, desde una página de periódico hasta una tarjeta verde y azul de Air France, en cuyo reverso apuntó a lápiz negro: «Juntit trestitt, el complejo de Edipo está en el retrato» (21 de marzo de 1938).

LISTAS. Picasso siempre hace listas: de la compra, de colores, de cenas, de recordatorios, listas negras, de la lavandería, «la lista de tantas recordaciones categoricas en

equilibrio a caballo sobre la nariz del listo que se traga el resorte» (sic)...

PALABRAS. Picasso sostenía que se podía «escribir una pintura con palabras» y «pintar las sensaciones en un poema». «¿Cómo era su poesía? Surrealista, lúdica, exagerada, pocas veces lírica, llena de repeticiones, con abundantes guiños a Góngora... Siempre plástica. En el trazo y el propio color del lápiz ya empieza el sentido del poema. Picasso trató el lenguaje del mismo modo que deconstruyó la pintura».

MINOTAURO. Casi siempre es su último ego. A veces se presenta como un minotauro ciego y vulnerable, otras como el prototipo de poder masculino. Es una imagen recurrente en el imaginario picassiano, junto a la del toro.

MUJERES. De su primera esposa, Olga Koklova, a su último amor, Jacqueline Roque: todas las mujeres de Picasso han protagonizado e inspirado tanto su pintura como sus poemas.

TEXTOS. «El Picasso poeta es poco conocido fuera de los círculos especializados. Pero la poesía no se puede desligar de su vida y obra pictórica. Quizás es donde más se encuentra a Picasso, así mismo, como dicen los franceses», explica la conservadora del Museo Picasso, Claustra Rafart, comisaria de la exposición *Picasso poeta* y una de las autoras del *Abecedario*. «Esta es una exposición intimista, en la que no se va a leer manuscritos sino a ver la escritura y el brutal graftismo de sus poemas, íntimamente ligados a su vida y su pintura», añade.

VERBENA. «Lleva en coche a la verbena» (sic), escribía Picasso en París, recordando las noches de fiesta y algarabía en las plazas, las verbenas de Sant Joan en la Barcelona de su juventud.

De reüll

Maria Palau

Amor i llibertat

El 1943 van ploure poemes del cel de París. Els van llançar els avions britànics. Milers de còpies d'uns versos bellíssims que havia escrit en la clandestinitat el poeta surrealista Paul Éluard van entrar al cor de la població atemorida pels nazis. I van fer el seu efecte: van enfortir-la. Perseguit per la Gestapo, Éluard va fer arribar la seva poesia de combat a la Resistència francesa dins d'una caps de bombons. Va confiar l'entrega a la seva dona, Nusch, a qui inicialment havia dedicat el text. S'ho va repensar i va decidir convertir-lo en una declaració

Avui es llegirà
durant dotze
hores el
poema
'Liberté' de
Paul Éluard

d'amor universal. Aquesta és la meravellosa història del famós poema *Liberté*, l'original del qual llueix amb una llum que no s'apaga a l'exposició *Pablo Picasso Paul Éluard. Una amistat sublim*, que presenta el Museu Picasso de Barcelona. És una exposició, no per passar-hi l'estona, sinó per residir-hi un dia sencer i no voler-ne marxar quan el museu tanca les portes. Te la voldries emportar a casa. És casa. Éluard i per descomptat que Picasso ens donen una lliçó rere l'altra del ser i del fer de la cultura compromesa. Avui és un gran dia per visitar-la. Per veure-la i per escoltar-la. El museu ha organitzat una lectura contínua, de les dotze del migdia a les dotze de la nit, del mític poema d'Éluard. Cent persones del món de la cultura el llegiran en la llengua que vulguin. S'hi sumaran cent persones més del públic. A micro obert. Perquè ens torna a caldre cridar ben fort llibertat. Amor i llibertat.

Article a *El Punt Avui* (16 de novembre 2019)
sobre l'exposició *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*.

Article a *El Mundo* (13 de novembre 2019)
sobre l'exposició *Picasso, poeta i la publicació Abecedari Picasso poeta*.

Entre Eluard et son « frère » Picasso, une amitié profonde

En plus de 220 œuvres, le Musée Picasso de Barcelone décrit les liens qui unissaient le poète et le peintre

ARTS
BARCELONE

Pablo Picasso en pleurs : cela est rare. La scène a été photographiée le 22 novembre 1952 par Emile Müller et figure, reproduction très agrandie d'une ancienne édition du journal communiste *Les Lettres françaises*, dans l'exposition que le Musée Picasso de Barcelone consacre à l'amitié qui le liait à Paul Eluard. Le peintre est incliné devant la tombe du poète, lors de son inhumation au Père-Lachaise. Et il est en larmes.

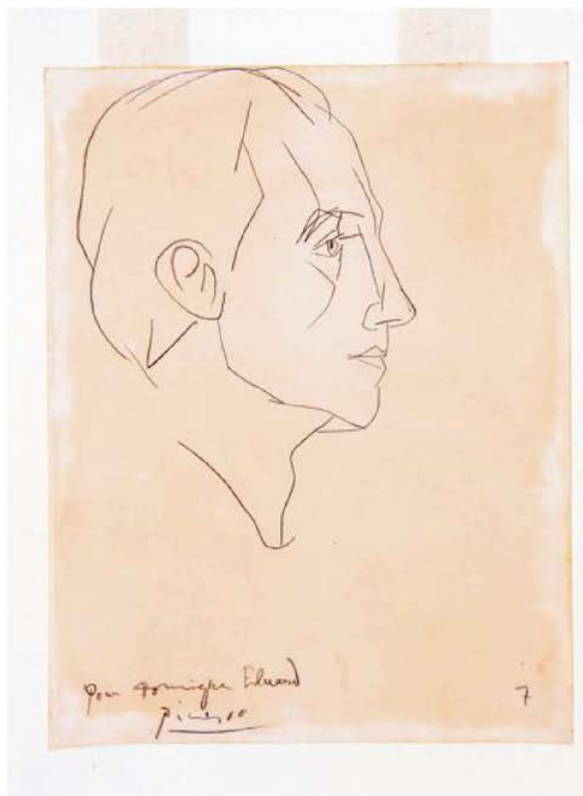
Picasso aimait les poètes. Max Jacob, Guillaume Apollinaire, puis André Breton ou René Char, entre autres, furent ses commensaux. Il fut même le parrain du premier lors de sa conversion au catholicisme. Les relations des uns et des autres avec Picasso ont déjà fait l'objet de plusieurs expositions. Dans le cas d'Eluard, après une représentation de l'artiste à l'exposition collective « Paul Eluard et ses amis peintres », réalisée au Centre Pompidou, à Paris, par Germain Viatte en 1982, c'est la première fois qu'un musée aborde ce sujet avec une telle ampleur – plus de 220 œuvres, tableaux, sculptures, dessins, gravures et documents –, et on se demande bien pourquoi il a fallu si longtemps.

Mais cela valait peut-être la peine d'attendre, se dit-on à la visite, tant certains prêts sont exceptionnels. On pense notamment à la série de dix-huit portraits de profil du poète, que Pi-

casso dessine le 6 octobre 1941. L'un, le numéro 7, est connu : il figure dans les collections du très attachant Musée d'art et d'histoire de Saint-Denis (Seine-Saint-Denis), qui porte depuis peu le nom de Paul Eluard. Les autres n'avaient jamais, ou fort peu, été vus : ils sont là grâce à la générosité de leur propriétaire, une des héritières de Picasso, qui a consenti à s'en séparer le temps de l'exposition. On pense aussi à ce grand collage de papiers découpés – déchirés plutôt –, un portrait de femme de profil, vêtue d'une blouse jaune, exécuté en 1943. Il appartenait à Eluard, et fait aujourd'hui le bonheur d'un collectionneur privé de Barcelone : par sa simplicité comme sa hardiesse, c'est un chef-d'œuvre.

«Scrupuleuse exigence»

La relation de Picasso et d'Eluard est alors ancienne : ils se connaissent depuis 1916, mais leur amitié débute réellement en 1935, au moment où celle qui lie le peintre à André Breton s'étirole. Emmanuel Guigon, le directeur du Musée Picasso de Barcelone, est plus précis dans sa préface au catalogue : « En janvier 1936, à Barcelone, lors de l'exposition organisée par ADLAN [Amics de l'Art Nou] en hommage à Picasso (qui n'avait jamais été exposé en Espagne depuis 1900), Eluard joue le rôle d'un ambassadeur itinérant du peintre ; il donne une conférence dans cette ville qui est radio-diffusée, avant d'aller porter la bonne parole à Madrid. »

Portrait de Paul Eluard (1936) par Picasso. (HÉNE FERRER/NUSS/CESSION PABLO PICASSO/ VEGAP, MADRID, 2019)

Ils se connaissent depuis 1916, mais leur amitié débute réellement en 1935

Leur amitié se renforce durant la guerre civile espagnole, l'Occupation, et l'adhésion de Picasso au Parti communiste français, à la Libération, le 4 octobre 1944, décision dans laquelle le rôle d'Eluard fut déterminant. Leurs atomes crochus sont multiples : la politique, la création – ils publient plusieurs livres ensemble, le premier illustrant les textes du second –, voire leurs comportements amoureux qui se caractérisent par une liberté alors peu commune.

Ils passent ensemble l'été de 1937 : Eluard et sa femme Nusch séjournent à Mougins (Alpes-Maritimes) avec Picasso, Dora Maar, qu'Eluard a présentée à Picasso en 1936, Roland Penrose, Lee Miller et Man Ray, au bien nommé – à en juger par les photographies plutôt lestes prises à l'époque – hôtel Vaste Horizon. Puis vont, avec Dora Maar et Nusch Eluard, visiter le Palais idéal du facteur Cheval, à Hauterives. La même équipe, ou presque, se reforme

Leurs atomes crochus sont multiples : la politique, la création, voire leurs comportements amoureux

l'été suivant : Eluard et Nusch retrouvent Picasso et Dora Maar à Mougins. Eluard écrit une ode « à Pablo Picasso » qui sera publiée dans les *Cahiers d'art*, et Picasso peint trois portraits de Nusch.

En 1940, le poète Luc Decaunes estime, dans *Les Cahiers du Sud*, qu'Eluard est « sans doute l'homme actuellement le plus proche de Picasso, le plus "frère" ». Non seulement par son infinie compréhension, mais par son essence, par la nature de son regard. Tous deux ont cette honnêteté en face de ce qui est, cette scrupuleuse exigence. Ils sont attentifs. Ils atteignent à l'unité naturelle, en ne sacrifiant ni l'évidence du monde ni leur.

Eluard meurt le 18 novembre 1952 : Picasso assiste à la veillée funèbre. Dans le catalogue de l'exposition est publié l'extrait d'un ancien texte d'un autre poète, Claude Roy : « Lendemain des obsèques d'Eluard, à la tombée de la nuit, il y a quelques amis qui parlent à mi-voix dans la pièce à côté. Picasso sort des feuilles de papier et se met à dessiner. Il entreprend un thème qu'il va reprendre en une suite de portraits de son ami. Les traits du poète évoluent de la géométrie aux volumes. Nous restons silencieux. On entend le froissement du crayon et du fusaï sur le papier Canson. "Ferme la fenêtre," dit Picasso. Il fait presque froid. » Et Claude Roy d'ajouter : « Je n'ai jamais connu Picasso frileux. »

HARRY BELLET

Pablo Picasso, Paul Eluard, une amitié sublime.

Musée Picasso, à Barcelone.

Jusqu'au 15 mars 2020.

du mardi au dimanche.

Catalogue : Fundación Museu Picasso de Barcelona.

232 pages, 39 €.

L'exposition sera présentée au

Musée d'art et d'histoire Paul-

Eluard de Saint-Denis (du 24 avril

au 27 juillet 2020), conjointement

avec le Musée Picasso de Paris

(du 28 avril au 20 septembre 2020).

Article a Le Monde (num. 23318-dies 29-30 desembre 2019) sobre l'exposició Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim.

01. El primer retrat que Picasso va fer a Paul Eluard. 02. Dora Maar va retratar Pablo Picasso i Eluard al Palau Ideal de Ferdinand Cheval. 03. Coloms de la pau de Picasso. (1) ALBARRÀ (2) ALBARRÀ (3) ALBARRÀ

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

Pablo Picasso va ser el pintor més important del segle XX, i en els últims anys els estudiosos de la seva obra han aprofundit en altres aspectes de la seva trajectòria menys explorats. Després de l'exposició *Picasso, la mirada del fotògraf*, el Museu Picasso de Barcelona es capbussa a partir de demà en el Picasso més polític amb dues exposicions complementàries: *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim i Picasso poeta*. "La tardor serà poètica o no serà", exclama el director del Museu Picasso, Emmanuel Guigon, evocant una frase cèlebre sobre la bellesa que va pronunciar la potum dels surrealistes, André Breton.

Sobretot amb *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim*, Guigon forma a demostrar que es poden fer exposicions molt succeïdes en què els documents tenen un paper tan destacat com les obres d'art exposades. En aquest cas es tracta d'innombrables manuscrits i cartes de l'artista malagueny i de Paul Eluard, considerat un dels grans poetes del segle XX. A més, la mostra, que és la primera monogràfica sobre la relació entre els dos artistes, inclou alguns dels Picasos que van ser propietat d'Eluard, com el collage *Rust de dona amb brusa groga*, actualment de la col·lecció Suñol, i altres obres del malagueny del seu museu de París, que precisament a la primavera ac-

El frenesí literari i polític de Pablo Picasso

El Museu Picasso analitza amb dues mostres la relació de l'artista amb Paul Eluard i els seus textos poètics

llirà *Picasso poeta*. "Malgrat que Picasso i Eluard es van conèixer a començaments dels anys 20, no és fins al 1935 que la seva amistat es forma realment molt estreta, gairebé íntima, i la seva col·laboració es fa tan forta que és enriquidora per a tots dos", afirma Malén Gual, conservadora de la col·lecció del Museu Picasso i comissària de l'exposició juntament amb Guigon.

"El gener del 1936 va ser important per a tots dos, perquè Eluard li va presentar Dora Maar, que està molt ben representada a l'exposició. Però no només és important perquè Dora Maar fos la parella de Picasso, sinó perquè ella i Eluard van ser dues de les persones que més van influir en el posicionament polític de

Simbiosi
La força de la relació va "enriquir" els dos artistes, diu Malén Gual

Picasso contra el feixisme i a favor del bàndol republicà", explica la comissària. Eluard també influïa en el fet que Picasso s'afiliés al Partit Comunista francès el 1944.

Un dels testimonis més emotius de l'exposició són els retrats que Picasso va fer a Eluard, entre els quals hi ha el primer, "Picasso va fer el primer retrat d'Eluard el 8 de gener del 1926. L'hi va regalar, i Eluard el va portar a Barcelona quan va fer una sèrie de conferències sobre l'exposició de Picasso que van organitzar els Amics de l'Art Nou (Allian) i van ser publicades al diari *La Publicitat*", diu Gual. També és colpidora una litografia d'un colom que Picasso va dedicar a Eluard quan va saber la notícia de la seva

mort el 18 de novembre del 1952, i encara ho és més si es té en compte que un any abans el malagueny havia sigut el padri de noies del seu amic i li havia regalat una ceràmica que també està exposada.

Art i amistat entres dues guerres

La relació de Picasso i Eluard durant la Guerra Civil va ser important: després del setge de Madrid, el poeta va escriure el seu primer poema de compromís polític, titulat *Novembre 1936*, que Picasso va confessar que va ser cabdal a l'hora de realitzar, poc mesos després, els gravats de *Sonni i mentida de Franco*. El joc entre la poesia i les arts plàstiques i entre els dos artistes no es va acabar aquí, perquè Eluard va explicar que *Sonni i mentida de Franco* havia agut una influència a l'hora d'escriure *La victòria de Guernica* mentre Picasso estava pintant el seu quadre emblemàtic. "El pintor i el poeta s'enriquien mútuament", subratlla la comissària, que ha pogut comptar amb documents d'Eluard del museu d'art i història que porta el nom del poeta a Saint-Denis.

Potser per aprofitar l'alt voltatge artístic i polític del recorregut, els comissaris també s'endinsen en l'estuig de Picasso i Dora Maar i Eluard i la seva companyia Nusch, que va succeir Gala Dali en la seva vida, al sud de França els anys 1937 i 1938. "Són com un descans, un moment hedonista i sensual", diu Gual. Mentre que el malagueny va fer molts retrats de Dora Maar i Nusch Eluard,

el poeta va escriure el poema dedicat a Dora Maar *Identitats*. La col·laboració entre ells dos va continuar després de la Segona Guerra Mundial, i la mostra inclou el primer manuscrit del poema *Libertat*, del qual el Museu Picasso ha organitzat una lectura durant 12 hores el 16 de novembre, i el manuscrit del mateix poema que va donar al malagueny.

La intimitat literària de Picasso

Si *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* mostra el vessant més públic de la relació del malagueny amb la literatura, l'exposició *Picasso poeta* és de caràcter més íntim. "La poesia és la matriu de la seva creació", afirma Marie-Laure Bernadac, una antiga conservadora del Museu Picasso de París i comissària de l'exposició juntament amb la professora Androula Michail i la conservadora del Museu Picasso, Claude Rafart. "Picasso adorava l'escriptura des de jove, és com un diari íntim. La seva escriptura deu molt al surrealisme i és un homenatge a la calligrafia", subratlla Bernadac.

Picasso va començar a escriure "de manera frenètica i obsessiva" el 1935, quan va patir una crisi molt forta arran del seu divorci d'Olga Khokhlova. Va començar a fer-ho en castellà, però ben aviat va adoptar el francès com a llengua literària. "Sempre va fer servir termes poètics per parlar de les obres d'art, com que les línies rimaven, i l'escriptura reflecteix com va pensar

profundament la relació entre el que és visible i el que és llegible. L'escriptura no va ser circumstancial sinó una activitat central en la seva obra", diu Michail.

El catàleg de *Picasso poeta*, que beu del títol d'un article homònim que André Breton va publicar el 1936 a la revista *Cahiers d'art*, té la particularitat que és un *Abecedari* que recull tots els aspectes del Picasso poètic, que van des dels mateix Breton fins als colors, la cuina, les corrides, l'eroticisme, el flamenc, Góngora, la guerra, altres autors com Raymond Queneau i Pierre Reverdy, l'escatologia, el somni i els toros. Tots es poden datar, en termes generals, entre el diari que el malagueny va crear per comunicar-se amb la seva família quan tenia 12 anys, titulat *Azuly blanco*, i una obra tardana com el llibre il·lustrat *El entierro del conde Orgaz*.

"El Picasso de la paraula, l'escriptura i la poesia neix en els períodes de formació de l'artista", diu Claude Rafart. Precisament molts dels dibuixos de joventut conservats al museu tenen unes inscripcions que Rafart reclama mirar amb uns altres ulls i considerar-los alguns, "comats d'escriptura i d'experimentació amb la llengua". Picasso estimava l'escriptura i a l'exposició es pot veure com obria la seva ànima amb plenitud", conclou la conservadora. *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim* estarà oberta fins a l'1 de març del 2020. *Picasso poeta*, fins al 15 de març.

Article a Ara (7 de novembre 2019) sobre les exposicions *Pablo Picasso, Paul Eluard. Una amistat sublim i Picasso, poeta*.

L'exposition Picasso-Éluard: regards croisés au musée Picasso de Barcelone

 RFI (FR) - Culture 08/02/2020

Par : José Marinho Picasso, encore et toujours. Célébré, adulé plus qu'aucun autre peintre ne le sera jamais, il fascina les écrivains, ses collectionneurs et...

La artista Dora Maar ha pasado a la historia no por su obra, sino por un aspecto destacado de su vida.

 RAC 1 - VOSTÈ PRIMER 05/02/2020, 13:45

La artista Dora Maar ha pasado a la historia no por su obra, sino por un aspecto destacado de su vida. Se la conoce porque mantuvo una relación muy apasionada con Pablo Picasso. El Museo Picasso de Barcelona acoge una exposición donde se explica...

Isabel González y los colaboradores del programa comentan las exposiciones sobre Pablo Picasso que se podrán ver tanto en Barcelona como en Madrid.

 EsRadio - ES LA MAÑANA DE FEDERICO (MAGAZINE) 06/12/2019, 11:34

Una doble exposició al Museu Picasso de Barcelona s'endinsa en la relació de l'artista malagueny amb la poesia.

 RNE-1 - EDICIÓ MIGDIA 07/11/2019, 13:56

El Museu Picasso de Barcelona descobreix la faceta d'al Picasso poeta i la seva relació amb el poeta Paul Éluard a través de dues exposicions que obren avui portes.

 Cadena Ser - HOY POR HOY CATALUNYA 07/11/2019, 07:27

El Museu Picasso de Barcelona descobreix la faceta de poeta de pintor i la seva relació amb el poeta Paul Éluard amb dues exposicions que s'inauguren avui.

 Cadena Ser - EL BALCÓ 06/11/2019, 20:10

El Museu Picasso de Barcelona està d'enhorabona.

 Catalunya Radio - EL MATÍ DE CATALUNYA RADIO 07/11/2019, 07:51

El Museu Picasso de Barcelona està d'enhorabona. Demà s'estrenarà dues exposicions que vinculen l'artista amb la poesia.

Demà s'inaugura al Museu Picasso de Barcelona una exposició que recupera un dels aspectes més desconeguts de l'artista malagueny, la poesia.

 Cadena Ser - HORA 14 CATALUNYA 06/11/2019, 14:26

El Museu Picasso de Barcelona estrena aquest divendres dues exposicions que vinculen l'artista amb la poesia des de dues facetes molt diferents.

 Catalunya Radio - INFORMATIU MIGDIA 06/11/2019, 14:31

Reportaje sobre Pablo Picasso y su amistad con el escritor Paul Eluard.

 LA 2 - PUNTS DE VISTA 05/12/2019, 18:28

Reportaje sobre Pablo Picasso y su amistad con el escritor Paul Eluard. Obras suyas muestran la relación de amistad de ambos artistas. Pueden verse en el Museo Picasso de Barcelona hasta marzo de 2020.

Al Museu Picasso de Barcelona s'està fent la lectura continuada del poema 'Liberté' de Paul Eluard.

 BTV betève - BTV NOTÍCIES VESPRE 16/11/2019, 20:17

En el Museu Picasso de Barcelona es poden veure dues exposicions inèdites que mostren aspectes vitals de la vida de l'artista.

 TVE1 - INFORMATIU MIGDIA 16/11/2019, 14:22

El Museu Picasso ha inaugurat una exposició que explora la relació entre l'artista malagueny i el poeta Paul Éluard.

 BTV betève - BTV NOTÍCIES VESPRE 06/11/2019, 20:08

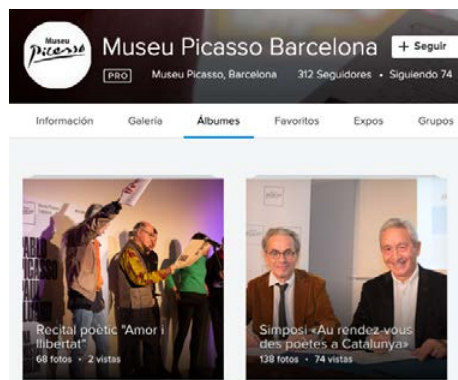
Dues exposicions ofereixen una nova oportunitat per admirar l'obra de Picasso a Barcelona.

 TV3 - TN VESPRE 06/11/2019, 21:32

Dues exposicions ofereixen una nova oportunitat per admirar l'obra de Picasso a Barcelona. Una explora l'amistat entre el pintor i el poeta francès Paul Éluard i l'altra treu a la llum el Picasso poeta.

Dades d'altres xarxes socials

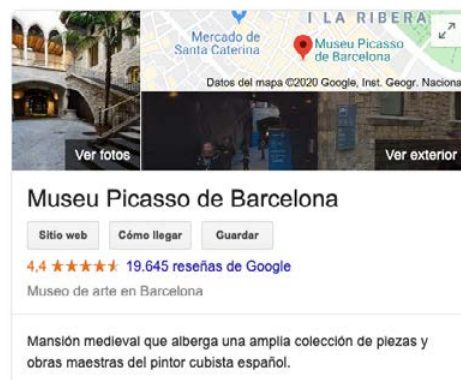

Flickr

310 seguidores (-1)

9.887 fotografies (+2.621)

231 àlbums (+27)

Google Business

19.645 ressenyes en total (+8.673)

Majoria de qualificacions de 4 i 5 estrelles

4,4 de nota mitjana (+0,1)

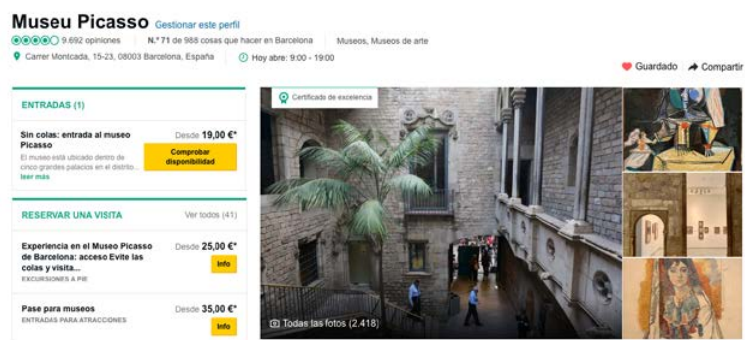
Trip Advisor

9.690 ressenyes en total
(622)

Majoria de qualificacions de 4 i 5 estrelles

Certificat d'Excel·lència 2019

4,0 de nota mitjana (=)

Núvol de Word Tags

Director

Emmanuel Guigon

Gerent

Maria Vilasó

**Conservadora de pintura,
dibuix, escultura i ceràmica**

Malén Gual

Conservadora d'obra gràfica

Claustre Rafart i Planas

**Conservació preventiva
i restauració**

Reyes Jiménez

Anna Vélez

Registre

Anna Fàbregas

Anna Rodríguez

Anna Anglès

**Centre de Coneixement
i Recerca**

Sílvia Domènech

Margarida Cortadella

Raquel Revuelta

Servei educatiu i activitats

Anna Guarro

Maria Alcover

Mercè García

Vanesa Rojas

Web

Mireia Llorella

Exposicions

Anna Llopis

Mariona Tió

Inés Beascoa

Julieta Luna

Publicacions

Cristina Vila

Prensa i comunicació

Anna Bru de Sala

Montse Salvadó

Secretaria de direcció

Esther Calvo

Seguretat

Ricard Poimbeuf

Manteniment

Yolanda Granel

Gestió de públics

Deirdre Haughey

Elisabet Nebot

Administració

Maite Carol

Susana Blázquez

Mireia Cuevas

Cristina Junquera

Laia Aleixendri

Ángel Díaz

Contractació

Sílvia Roquet

Vanesa Figueres

**Memòria 2019. Fundació Museu
Picasso de Barcelona**

Edició i textos

Fundació Museu Picasso de Barcelona
Anna Cabeza

Disseny gràfic

Júlia Azcunze

Excepte en els casos específicament previstos per la Llei, qualsevol reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquest document i les imatges que hi apareixen només pot ser realitzada amb l'autorització dels titulars dels drets que s'indiquen en els crèdits.

© de les reproduccions de les obres de Pablo Picasso:
Successió Pablo Picasso, VEGAP, Madrid, 2020

Museu Picasso
Montcada, 15-23
Barcelona 08003
(34) 93 256 30 00

www.museupicasso.bcn.cat
www.blogmuseupicassobcn.org

